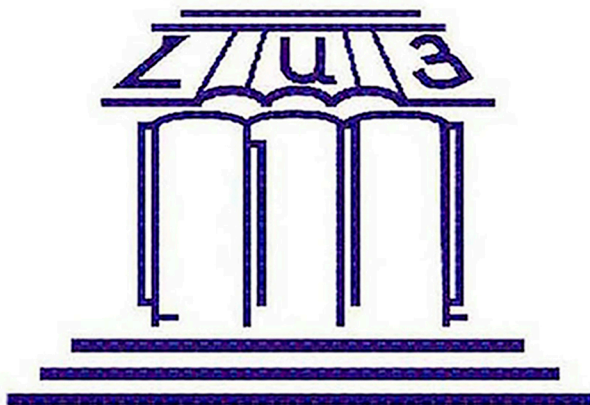

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

891.71-2

Դ-32

ԿՅՈՒՂԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԴԱՎԻԴՈՎ, ՅԵՎ. ԴՈԼԵՎ,

ԿԱՐՄԻՐ ՑԱՆՔՍ

ՊԻԵՍԱ 3 ԴՈՐՄ,

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ — 1931

27 AUG 2006

891.71-2

7-32

ւճ.

ԴԱՎԻԴՈՎ, յեվ ԴՈԼԵՎ

1008
36923

1789

Կ Ա Ր Մ Ի Ր Ց Ա Ն Ք Ս

Գլխաւ 3 գործողութիւնք

Բարգւ. ՍՄՈ-ԽԱՐԱԶՅԱՆ

Գ Ե Տ Զ Ր Ա Տ

1931

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

Պետերատի տպարան
Գլավլիտ № 6454 (բ)
Պատվեր № 1849
Հրատ. № 1584
Տիրաժ 5000

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

1. ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—«Կարմիր Ցանք»-ի նախագահը, կուսակցական, 30 տարեկան, սև բեխերով, իրեն պահում է լուրջ հաճախ տեղի և անտեղի գործ է ածում լրագրական բառեր, վորոնց իմաստը յերբեմն ինքն ել չի հասկանում:
2. ԱՆԱՀԻՏ.—Գյուղխորհրդի նախագահ, մոտ 40 տարեկան: Առողջ և ուժեղ գեղջկուհի. գործնական: Խոսում է համոզեցուցիչ, առանց շտապելու, հաստատ, գիտակցող իր հասարակական գիծը: Միբուժում է խոսակցության միջոցին իր հեղինակությունը պահպանելու համար մեջ բերել փաստաթղթեր և դեկրետներ: Գործ է ածում մազմզոտ խոսք պորտֆել:
3. ԲԱՐՍԵՂ ԲԻՁԱ.—«Նոր ուղի» ընկերության ղեկավար: Միջահասակ, սեպածե մորուքով, շարունակ մտազբաղ և և անհանգիստ, մոտ 45 տարեկան:
4. ԶԱՔԱՐ ԱՄԻ.—Անհատական տնտեսության համոզված կողմնակից: Խիտ մորուքով, ձկուն, 60 տարեկան:
5. ՄԱՐՈ.—Բատրակ-ակտիվիստ, կուսակցության թեկնածու, որախ բնավորութամբ, գեղեցիկ, 23 տարեկան:
6. ԲԵԳԼԱՐ ԱՂԱ.—Կուլակ, լաչն թիկունքով, 32 տարեկան:
7. ԿՈՍՏԱՆ.—Կիսագիտակից, կաղ, 37 տարեկան:
8. ԱՐՇԱՆՈՒՅԱ.—Բանվոր, գլխավոր բրեզաղիբ, 35 տարեկան:
9. ԼԵՎՈՆ.—Գյուղատնտեսական տեխնիկումի ուսանող, 21 տարեկ.

Գործողությունը կատարվում է գյուղում, մեր որերում:

ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ՔԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.—(Խոնարհված անկետայի վրա, կարդում է դժվարությամբ) «Ընկերություն, արտել, կամ կոլ-խող և անհուն»: Դե, սրան պատասխանելը դժվար չի: Հակառակ: (Գրում է) Ընկերություն—«Նոր... ուղի» (Նայելով ցուցանակի վրա) Այ, քեզ բան. տես, թե ինչպես է ծովել «ուղի»-ն. յերեք ամիս ա հա ասում եմ հարկավոր ա պնդացներ, բայց հեշ մեկն ել ականջ չի դնում: Հակառակ: (Նորից կարդում է) «Քանի տնե... տնտեսություն է ընդգրկված»—քան տնտեսություն, չհաշված գայավենիքը: Թ՛հ, այ քեզ աշխատանք: Քրտնեցի, կասե՛նա թե բաղնիսում ըլեմ, համա ետեղ ելի ենքան հարցեր կան, վոր յերկու շաբաթը հերիք չի: Հակառակ: Ախր հացի հա-վաքման փնաս ա: Ասա ի՞նչ են եսքան թղթեր ղըր-կում քաղաքից: (Նորից կարդում է) Ի՞նչ «սոց... սոց... սոցիալական կազմ» —հը՛մ... սոցիալական, կար-ծեմ մեզ մոտ սոցիալիստներ չկան: Հակառակ: (Ցան-կապա՛սից յերեմում է խիս մորումով Զաֆարը, վոր խորամանկ ժպիտով լուռ հե՛տեմում է նրան): Մի թանով զովանանք կանցելարի բոչկից: Հակառակ: (Մոտենում է սակառին, մեծ գդալով հանում) Թ՛հ, այ քեզ պատիժ, տականքն ա միացել: Հակառակ:

ԶԱՔԱՐ.—Հը, լակեցի՞ք հասարակության թանը. դե դու լել մի ուրիշ բոչկում տեսնելի:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— (Յնգվելով) Թո՛ւ, սատանի փայլինես,
Զաքար: Այ թե վախեցրիր: Դու եդ ինչ ասիր բոչկի
մասին: Հակառակ:

ԶԱՔԱՐ.— Յես ասում եմ, վոր մեր կուլակ Բեգլար աղեն
իր փորի բոչկուհի ե լցրել: Հը՛, նա իր մասը չի
կորցնի: Հը՛, հը՛... նշանակում ա, վոր հասարակակա-
նացրեց իր փորում:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— Եհ, դու փուշ, մենակ թե կծես ու ասում-
ներդ սրես: Հակառակ: Ավելի լավ կանայիր թողնելիք
ախմախությունդ և լծվելիք մեր աշխատանքին:
Գրվելիք «Նոր ուղի»-ում:

ԶԱՔԱՐ.— Ձե, սիրելիս, ձեր եդ «Նոր ուղին» հնի շարու-
նակությունն ա. հեռու չենք գնա, հենց նույն տե-
ղումը կճռռանք:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— Դրանով ինչ ես ուզում ասես:

ԶԱՔԱՐ.— Ասածիս մեջ միտք կա: Արա, Բարսեղ, դուդ խո-
սանք (նստելով ցանկապատի վրա): Դու ուժեղ միջակ
ես, մեծ տնտեսությամբ, բայց թե վոր ձեր եդ ամ-
բողջ տնտեսությունը մի լավ քրքրենք ու մաղենք,
դուրս կգա, վոր եդ ընկերության մեջ ամեն անպետ-
քությունից ջուխտ-ջուխտ են:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— Դե, դե, փուշ:

ԶԱՔԱՐ.— Հը, դուդ չի յանի... (Մասների վրա հառվելով)
ես քո Մելիքենց Հարթենը— պապական անգլյալ, Թու-
մասենց Մկոն— խմելու տեսակետով առաջին աշխա-
տանքի հերոս, Մնուկենց Մկոն— գելը գառան մոր-
թով: Մի խոսք, ամենքն ել դեմ չեն իրենց զրպան-
ները լցնելուն:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— Բա քու ասելով մեր ես ընկերության
մեջ անպետքներն են միացել ելի: Հակառակ:

ԶԱՔԱՐ.— Հա... Մաքուրներից ել կան, համա թե փշրանք
են: Ենպես վոր մեկի ձեռին վոչինչ, իսկ յոթի

բանն ել քանդվում ե: Այ, ձեր վիվեսական ել տես
ինչպես ծովել ա:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— (Գլուխը փռելով) Եհ, եդ չես ել եմ տես-
նում, վոր մեր մեջ կարգ ու կանոն չկա ու ամեն
բան ցրիվ ա գնում:

ԶԱՔԱՐ.— Այ, հենց եդ ա հա: Մի բան վոր հարկավոր ա շտկել,
Մարկոսը Կիրակոսին ա ասում, Մարտիրոսն ել
Ֆլանքյասին ա ասում, եդ Ֆլանքյասն ել Բեգլար
աղի տատանց կատվին: Համա յես ինքս մեն-մենակ
տեր եմ իմ գլխին... ինքս աշխատում եմ, ինքս ել
ուտում... Եղպես:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— (Մաղբելով) Ինքս ել ուտում: Վոտներս ես
ուտում: Ես չի՞ քո անհատականը. ոխտը ունգի կար-
կատան ունես շալվարիդ: Հակառակ:

ԶԱՔԱՐ.— (Հանգիստ) Սխալվում ես, ութ: Երեկ նոր կար-
կատան ավելացրի— կանաչ:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— Դե, հրեն ինքդ ես ասում, իսկ մենք լավ
թե վատ...

ԶԱՔԱՐ.— (Կծու) Միասին— թե ջոկ-ջոկ, աշխատեցի ու
դատարկ...

ԲԱՐՍԵՂ.— Թող, խոսքս մի կտրի: Ենա ելի միասին վարում
ենք ու ցանում: Սոված որեր չենք տեսնում: Այ, թե
վոր մի քիչ ել լավ լծվենք ու մեջը-մեջքի տանք,
այ, են ժամանակ կհաստատենք:

ԶԱՔԱՐ.— Հաստատեք:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— Կհաստատենք:

ԶԱՔԱՐ.— Դեհ, հաստատեք:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.— Կհաստատենք:

ԶԱՔԱՐ.— (Թռչելով գետնի վրա): Դեհ, հաստատեք, ինձ հա-
վատացրեք ձեր գործի ճշմարտությունը վոչ թե խոս-
քով, այլ գործով: Են ժամանակ կհավատամ ձեր
«Նոր ուղի»-ին: Եղպես բա:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.—Խոսքդ ուր ա տանում, ինչ ա ասածիդ միտքը:

ՁԱՔԱՐ.—Տեսեսական, շատ պարզ ա: Վարեք իմ հողը գութանով ու շաղ տվեք սերմը ձեր շարքացանով... Այ, եղ գործ կլինի:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՄԻ.—Հրմ... յես հակառակ չեմ: Կմտածենք միտքս, մենակ հո յես չեմ դիկտատուրան. հակառակ: Դու գայավենի տուր, վոր որենքով ըլի:

ՁԱՔԱՐ.—Թուղթ գրելը, հող վարել չի, մի քիչ դժար ա. համա եղպես գործի համար կգոռենք մեզ: (Անսպասելի ջրհորից յերեվում է Բեգլար աղան, մեռիմ թիակ):

ԲԵԳԼԱՐ ԱՂԱ.—Այ թե լավ հոգեվորդի յե դուրս պրծել:

ՁԱՔԱՐ.—Թու, ես ինչ ջրի վիշապ դուրս թռավ ջրհորից:

ԲԵԳԼԱՐ.—Այ թե խելոք ես, վարի չփլախի հողը: Հա, հա, հա: (Դուրս է գալիս):

ՁԱՔԱՐ.—Դուրս պրծավ խրտվիլակը ու ամենքին տալն ու վրա արավ: Ապա ինչո՞ւ, պարոնս, դու իմ տեղը չպետք է աշխատես: Ձե՞ վոր յես քո հոր համար ե քեզ համար քիչ չեմ մեջքս ծռել: Երկու տարի ա միտքս, վոր ազատվեցի քո ճորտը լինելուց:

ԲԱԳԼԱՐ.—Ցնդել ես, քյաֆթառ աղվես, ինձ մոտ ճորտեր չեն յեղել: Դու քո հոժար կամքով պարտքդ ելիր վճարում:

ՁԱՔԱՐ.—Դու դուզ ես, քու տված մի քոռ կոպեկի տեղ յերեք ելիր առնում, ես ել սաղլամ: Եղպես:

ԲԱՐՍԵՂ.—Դեհ, հերիք ե գզվեք, մարդ եստեղ գուլս չի հանում ես անտեր անկետից, իսկ սրանք խանգարում են: Հակառակ: (Նստում է սեղանի մոտ. գրում է):

ՁԱՔԱՐ.—Դուզ ա, ինձ քիչ ես չարչարել, Բեգլար աղա, համա ուրիշների հոգիներն ես հանել:

ԲԵԳԼԱՐ.—Հոգիներն եմ հանել: Շատերն ինձ մինչև հիմա բարերար են կանչում: Քիչ եմ ոգնել գեղացուց:

ՁԱՔԱՐ.—Դուզ ա. գելը ոգնում եր գառան՝ լափելում: Բա, դուզ ա, քո ոգնելուց մարդիկ չփլախ ջհանդամի ծերը գնացին:

ԲԵԳԼԱՐ.—Կապտասխանելի քեզ, համա չարժի, վոր գուլսացավացնեմ: ավելի լավ ա ուժերս մեր ընկերության հաժար պահեմ: (Քալ է աճում դեպի ջրհոր):

ՁԱՔԱՐ.—Ելի ջրհորն ես մտնելու. վերջերս ինչ վոր շատ ես մտնում: Ամբողջ թանը ցամաքացրի, տես վոր հիմա ել ջրհորը չցամաքացնես:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ջրհորին տնազ մի արա: Իմ հերը, աստված նրա հոգին լուսավորի, իր սեփական ձեռներով ա փորել, իսկ յես ընկերության նվիրեցի: Բոլորդ ել խմեցեք:

ՁԱՔԱՐ.—Ինչ սուրբ հոգի յա, մինչև անգամ կեղտոտ ջուրը չի խնայում ընկերության ֆոնդին նվիրելու:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ասում ես ջուրը կեղտոտ ա. դեհ, ահա յես ել մաքրում եմ:

ՁԱՔԱՐ.—Ինչ վոր շատ ես աշխատասեր դառել, մինչև անգամ գիշերով ել ես մտնում:

ԲԵԳԼԱՐ.—(Շփոթված) Հա... դե... կատուս ընկել, հողով ծածկվել ա, չի ըլում հանել:

ՁԱՔԱՐ.—Կատվի շորվի կարիքով չենք, պետք ա քանդել քո հոր ջրհորը, գետնի հետ հավասարացնել:

ԲԵԳԼԱՐ.—(Բռնկված) Յես քեզ կհավասարեցնեմ, տանու քաջք:

ԲԱՐՍԵՂ.—(Չափարիմ) Հլա սպասի, ժամանակը չի ընկերության ջրհորը քանդելու, նա մեզ հլա պետք կգա: **ՁԱՔԱՐ.** Դուզ ա, պետք կգա: Կարող ա պատահի, վոր կատվի յետեից տիրոջն ել ենտեղ ուղարկենք (գնում է):

ԲԵԳԼԱՐ.—Թու, քո հերն անիծած... (Բարսեղին) Եղ քաֆթառ չփլախից քեզ հեռու պահի: Նա դուր չի շան պես հոտոտում ու քաջ գալիս ես տեղերը: Դու,

Բարեկց բիձա, անտեղի բարի լեա, ախր լեա լսեցի,
թե ինչպես դու նրան խոստացար ձեռք բռնել:

ԲԱՐՍԵՂ.— Դե, ինչո՞ւ չոգնել:

ԲԵՔԼԱՐ.— Վորովհետեւ եղ տեսակ բաներից մեր տնտեսու-
թյունը կառուծի: Հարկավոր ա մարդկան, սրտերը լավ
ճանաչել: Մարդիկ կան, վոր, ինչպես սերմի մի տեսակը,
աղբ ա, անպետք ու փուշ, ինչ հողի վրա լի սերմես,
սուտ ա, փուշ ա ըլելու: Համա կան ազնիվ տեսակի
բերքատու, տուռ—այ, որինակ լեա ու դու: Հավ տե-
րեր ենք, իսկական: Ահա դու թղթերի վրա լեա որդ
սկացնում...

ԲԱՐՍԵՂ.— Սկացնում եմ, ոհ, են ել վոնց... (Կարդում է)
«Վերջան անասուն ունի ընկերությունը»:

ԲԵՔԼԱՐ.— Իսկ լեա ջրհորում եմ տանջվում, ահա գութանն
եմ սարքի բերում (Ակում է շինել գութանը): Հա-
մա եղ չիլախ անասունների գործն են ա—վողորմու-
թյուն ուզեն ու ժողովներ անեն: Արտոնություն,
վարկով փող տալ, համա լեա...

ԲԱՐՍԵՂ.— «Անասուն»:

ԲԵՔԼԱՐ.— Ի՞նչ, եղ ով ա անասուն, յեա...

ԲԱՐՍԵՂ.— Եհ, չե, արտելը- թուղթն ա պահանջում (Գրում
է) «անասուն կա»:

ԲԵՔԼԱՐ.— Այ, ասում եմ քեզ, թե վոր ուզում ես տնտեսու-
թյունդ լավ ըլի, թքի չիլախների վրա ու տրորի.
այ եսպես (թում է ու վոսում տրորում):

ԲԱՐՍԵՂ.— Միթե եղ կարելի բան ա: Այ, անկետան ել ա
ասում, վոր չքավորների հետ հաշտ լինենք:

ԲԵՔԼԱՐ.— Անկետա, հա անկետա: Դու եղ թուղթ մրոտող-
ներին շատ ել անկաջ մի դիր, վորովհետեւ նրանք
կանցելարի մուֆտա ուտողներ են, զրանք շան թու-
լեն խողի ճուտից չեն կարա ջոկի... ուր մնաց թե...
հասկացար:

ԲԱՐՍԵՂ.— Սպասի, սպասի, եստեղ շատ լուրջ հարց ա:

(Կարդում է) «Ինչն է կոնտրակտացիայի լենթարկվել և
ինչ գումարի»: Բեզլար աղա մենք ես հարցի վերա-
բերյալ ի՞նչպես ենք:

ԲԵՔԼԱՐ.— Կոնտրակտացի վերաբերյալ: Պատասխանի պարզ
չի, մեզ հալիվ չի կոպերատի հետ կապվել: Յեա
մարդ ունեմ, վոր ավելի կտա:

ԲԱՐՍԵՂ.— (Վեր կենալով) Թու, հոգնեցի: Սաղ ջանա
ջարդվեց՝ անսովորությունից. Մարոն կգա, նրան
կինդրեմ զրի վերջացի: Նա ինձանից գրագետ ա:
Շատ ճարպիկն ա անպիտանը: (Հիշելով) Թու, տեր
ասպած, բոլորովին մոռացա գեղի ագրոմունու-
մումի մասին:

ԲԵՔԼԱՐ.— Զուր գլուխդ կապեցիր եղ հիմարություններին
ինչ վոր քոսորտների համար:

ԲԱՐՍԵՂ.— Քոսորտներին: Տես, ինչ մեծ տեղ է տված
սրան (Յույց տալով դիագրաման) Ահա ես փոք-
րիկ կետը ուրիշ դասակարգ ա, կնշանակի հա-
րուստների, հիմա մի տես ու համեմատի չքավորի
չրջանը ես քնձրոտ կետի հետ: Վոնց վոր արեի դեմ
մի պատիկ ասող:

ԲԵՔԼԱՐ.— Եղ բոլորը հնարած նկարներ են: Համա արի
տես, վոր գործնականի պատիկ ասողը—արեին ել
կարողանա խավարեցնել, միայն թե ուրիշ իրավունք-
ների պայմաններումը: (Չարությունից) Դե, շատ պարզ
ա, հիմիկվա իշխանությունը... սատանան նրա մերը:
(Ուշի գալով) Ահ, հիմարա հիմարություններ դուրս
տվի: (Ուժգին զարկում է մուրնը գութանին: Լք-
վում է նվագի լիվ յերգի ձայն):

ԶԱՅՆ.— Մարո, շտապիր բատրակների ժողովին, չուշանաս:
ՅԵՐԿԻ. ԶԱՅՆ.— Շատ ել լերկար չհամբուրվես Բեզլար աղի
հետ: (Ծիծաղ):

ՄԱՐՈ.— Այ դուք անպիտաններ, լեա իսկույն (յերգն ու նը-
վագը նեղանում են):

ՄԱՐՈ.—(Գալով բեմ) Վալ, յերկուսդ ել եստեղ եք, հենց իմ ուղածն ել եղ եր:

ԲԱՐՍԵՂ.—Հակառակ, դու յել ինձ ելիր պեաք: (Տալով քղքերը) փրկիր, գլուխս տրաքացրին ես անպիտան թղթերը:

ՄԱՐՈ.—Ելի անկետաններ է, Բարսեղ բիձա. դե լավ, մի կերպ տակից դուրս կգանք (Կարդում ելլել ծիծաղում):

ԲԱՐՍԵՂ.—Ուղղակի իտելից հանեցին: Հեշ մի բան չես հասկանում, ինչը ինչքան, ինչի համար. չես հասկա-
նում: Հակառակ:

ՄԱՐՈ.—Բարսեղ բիձա, սա ինչ էս գրեր (Կարդում է) Հա, հա, հա, (կարդում է) Ինչ ցեղի լեն կովերը: Պա-
տասխան «լուսավորչական»: Ոյ մեռա... (ծիծաղում է):

ԲԱՐՍԵՂ.—Թե, բոլորովին հակառակ, յես շշուկել եմ: Դե
դու յել գրիր՝ վորտեղ ծուռն ա:

ԲԵԳԼԱՐ.—Սպասիր, Բարսեղ բիձա, դու քո թղթերովդ զրադ
քաշվիր: Գարունը քթներին առաջն ա, ետը-եզուց
դաշտ ենք դուրս գալու, վոչ մի պատրաստութիւն
չենք տեսել: (Տիրոջ հասուկ ձայնով) Մարո, դու
անա ինչ, են հեռու կալից մի տաս սել խոտ բեր,
զարման ել, ու թեմը լցրու ջվալները:

ՄԱՐՈ.—Պրծավ—կտրվեցի: Համկացմը պարոն:

ԲԵԳԼԱՐ.—Եղ ինչ: Եղ ել ինչ լիրբ ազատութիւն ա: Դու
բատրակ էս, թե չե:

ՄԱՐՈ.—(Կսրուկ) Վոչ, բատրակ չեմ:

ԲԱՐՍԵՂ.—Ինչպէս:

ԲԵԳԼԱՐ.—Եղ վո՞ր որից:

ՄԱՐՈ.—Ես որվանից, Բարսեղ բիձա, յես թողնում եմ ձեր
ընկերութիւնը:

ԲԱՐՍԵՂ.—Այ քեզ տանձի կոթ, ապա ինչով ես ապրելու:

ՄԱՐՈ.—Գնում եմ կոխող:

ԲԱՐՍԵՂ.—(Վայր գցելով դիագրաման) Ու... ուր:

ԲԵԳԼԱՐ.—Հիմարութիւններ ես անում, Մարո: Ավելի լավ
ա տեղդ ծանր նստես, աշխատես, ինչպէս պետքն ա:

ՄԱՐՈ.—Ո՛ւմ համար աշխատեմ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ինչպէս թե ում համար: Խորհրդային ընկերու-
թյան համար:

ՄԱՐՈ.—(Ծիծաղում է) Հա, հա, հա, խորհրդային ընկերու-
թյան: Եղ դու յես խորհրդային: Եղ դու յես ընկեր:
Այ, Բարսեղ բիձան ու մի յերկու հողագործներ, հա,
դուդ ա, խորհրդային են, մերն են, իսկ եստեղ մյուս-
ներդ կաշի քերթողներ եք: Ես վիվեսկի տակ ձեր
բռնն եք դգել, արտելի անվան տակ թագնվել, ինչ ա
իշխանութիւնից վարկեր ստանաք, մաշինաներ, ու
ել ինչ գիտեմ: Յես ել հավատացել ելի՝ թե աշխա-
տանքս ընկերութեան ոգտին եմ նվիրում: Ել հանգիստ
չունեյի. գիշեր-ցերեկ զու աշխատում, հոտած սպաս
ուտում ու նամշած հաց, ինչ ա, վոր դու լինելիք
կուշտ ու գոհունակ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Դե, դե, շատ կրկուցիր: Բա կոխողում ինչ պեաք
ա շինես—ջեջիմ ու աբրեշում. հա: Տապակած ճտեր
կուտեր:

ՄԱՐՈ.—Ինձ արբեշում ու ճտեր պեաք չեն, յես սովաք
չեմ պարոնների կյանքին: Կոխողում ախպերա-
կան խոսքը կտաքացնի ինձ. ինչ վոր ամենքին, ես
ել ինձ: Թան կլինի՝ թան կուտեմ, չոր հացի կտաք
կլինի՝ են կուտեմ: Համա կգիտենամ, վոր ավելցուկ
քո անկուշտ փորը չի դնալու, այլ մեր խորհրդային
կառավարութեան ոգտին:

ԲԱՐՍԵՂ.—Մարո, սերլոզնի միաք ա ընկել քո չաբանձի
դլխում: Համա ելի մտածի: Ոխտ անգամ չափի ու
հետո կտրի, բալամ:

ՄԱՐՈ.—Ել ինչ մտածեմ, Բարսեղ բիձա: Նայիր մի չաբա
կողմդ: Յերկիրը շարժվել ա: Աշխարհում չեղած նոր
կյանք ա կառուցվում: Բարսեղ բիձա, բա մոռացի՞

էս, վոր մեր գեղացիք հաղարավոր տարիներ տրոր-
վում ելին կարիքի մեջ: Արեւ մեզ համար չեր: Ախ-
պերը—ախպորը, հարեանը—հարեանին ոտաք ելին, հո-
ղի բաժանման համար արյուն ելին խմում, կարծես
թե կատաղած գելեր լինեյին: Բա բատրակները, վոր
մի քունջ ել ա չունեյին, ոտարի անասուններն ելին
պահպանում, իսկ իրենք անասուններէց բեթար
ելին ապրում: Համա հիմա:

ԲԵԳԼԱՐ.—Հերիք ա, ձենդ կտրիր:

ՄԱՐՈ.—Ձե, ել բերանս չես կարա ծեփի. առաջ ել շատ
չեյի վախենում քեզանից, իսկ հիմի—ել ինչ խոսք:
(Բարսեղին) Բարսեղ բիձա, շատանում են ու ծաղ-
կում կոխողները, հարյուրներով, հազարներով, ու
վերջը համատարած ա ըլելու: Չքալորներն ու մի-
ջակներն են ա սկսել են միանալ եղ նոր կյանքի խա-
թեր: Ահա յես ել գնում եմ նրանց մօտ, Բարսեղ բի-
ձա: Դու յել ի՞նչ գործ ունես սրանց մօտ մնալու
(մասնակելով Բեգլարին), գնանք մեզ հետ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ո՞ւր ես քաշ տալիս նրան, անիծ յալ: Տես, թե ինչ
արքայութիւն ա գտել: Համատարած խայտառակու-
թիւն ա գալիս, ահա թե ինչ: Լսե՛լ ես դու Աջաձոր
գյուղի մասին, հ՛ը, տեսա՞ր վոնց ա քար ու քանդ
ելել...

ՄԱՐՈ.—Գիտում ենք եղ ոյինները: Գիտում ենք, թե ովքեր
են փորփրում ու խոսացնում չքալորներին—կոխող-
ների դեմ, գիտում ենք, Բեգլար աղա:

ԲԱՐՍԵՂ.—Դե, բոլ ա, բոլ ա, Մարո: Չափն անցար: Այ թե
գիժ գետ ա:

ԲԵԳԼԱՐ.—(Սրբելով նակասը) Թու... Թան, Թան, Թան
(վազում է նանում սակառից ու քում կասաղած):
Թու, ես ի՞նչ տանջանք ա: (Գնում է խնիքը, բար-
կացած. ինչ վոր խոսքեր ասելով, դուրս է Եպրսում
գանազան իրեր):

ԲԱՐՍԵՂ.—Մարո, ալ թե սրել ես ատամներդ, հա՛. քո կո-
մունխտը իսկականիցն ա:

ՄԱՐՈ.—Բա դու ի՞նչ ես կարծում: Շուտով յես ել կոմու-
նիստկա կդառնամ: Մի քանի շաբաթ ա, դիմում եմ
տվել բլիշին ու հիմի թեկնածու յեմ հաշվվում:

ԲԱՐՍԵՂ.—Թե վոր ետենց ա, բալամ, հանձնում եմ, վողջ
քաղաքականութիւնս կարգի բեր: Տես, ինչը—ինչպես,
ոգնիր վերջին անգամ:

ՄԱՐՈ.—Լավ, Բարսեղ բիձա, կանեմ: Համա կտանեմ հետս:
Շտապում եմ բատրակելու:

ԲԱՐՍԵՂ.—Այ, շնորհակալ եմ: Թե չե տրաքվեմ ել, եղ բեռի
տակից դուրս յեկողը չեմ: Հակառակ: (Մասների վրա
թվելով) Ազրոմինիմում—մեկ, կոնտրակտացիա,—յեր-
կու, մաշինիդացիա—չորս:

ՄԱՐՈ.—Յերեք, Բարսեղ բիձա:

ԲԱՐՍԵՂ.—Դե թող յերեք ըլի: Կոտպերատոր, հակառակ,
հինգ: Դե վո՞ր մեկն հիշեմ:

ՄԱՐՈ.—Դեհ, գնանք, Բարսեղ բիձա: (Վերցնում է նրա
ձեռքը յեվ ստիպում է փայլել. ուրախ ծիծաղով
սկսում է փայլեց): «Մի մալազայա գվարդիա ռաբո-
չիս ի կրեստայան» (Գնում են):
(Պառնալ: Չափաւն զգուշորեն անցնում է ցանկա-
պատի վրայով ու գաղսագողի մոտենում է ջրհորին
յեվ նայում մեջը):

ՉԱՔԱՐ.—Ինչ վոր կատուն չի յերևում, գնամ նրան դոնաղ,
թողա թե նրա վոսկոռները մնացած ըլին: Բարե-
ներս, տիկին կատու... (Իջնում է ջրհորը):

(Բեգլար աղան դուրս է գալիս խնիքից, մսազբաղ,
դանդաղ: Հոգոց նանելով, Եպրսում է ձեռքին յեղած
ափսոս, խոնարհում է գլուխը: Ներս է վազում
Կոստան ամին, այս ու այն կողմ նայելով,
նկատում է Բեգլարին):

ԿՈՍՏԱՆ.—Ա, Բեգլար աղա, վողջությունն քեզ. չե՞ յանդիշ-
քո վողջությունը ինձ, ինչ էս գլուխդ կախ գցել:

ԲԵԳԼԱՐ.—(Մռայլ) Անցի, փախչոտ չալախ:

ԿՈՍՏԱՆ.—Դե, ինչ ա վոր, հո յես վոտքիս հետ չեմ ա-
մուսնանալու: Ութանասուն տարեկան աղջիկները
եսնց ել կսիրեն:

ԲԵԳԼԱՐ.—Թե վոր դու գործի համար ես յեկել, դե թափ
տուր, համա հիմար ասածների գլուխ չունեմ:

ԿՈՍՏԱՆ.—Գործով: Առ ինձ. ծախվում եմ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Դու իմ ինչին ես պետք:

ԿՈՍՏԱՆ.—Յես հո ինձ չեմ ծախում: Յես հլա ինձ պարտք
եմ: Ապրանքս եմ ծախում:

ԲԵԳԼԱՐ.—Եդ ինչ ապրանք ա վոր:

ԿՈՍՏԱՆ.—Ղարախ ձին եմ ծախում. դեղնափուն:

ԲԵԳԼԱՐ.—(Հետաքրքրված) Դեղնափունը, չե՞ վոր եդ մեկ
ունես, ինչո՞վ ես աշխատելու:

ԿՈՍՏԱՆ.—Ինչո՞վ. տուրախտորով:

ԲԵԳԼԱՐ.—Բան ասա—բան հասկանամ, տաժդ ինչ ա:

ԿՈՍՏԱՆ.—Յես ջաղացպան եմ, վոր աղամ, ասում եմ, վոր
կա: Ծախում եմ, տուր թող գա: (Ջարկում է նրա
ձեռքին): Դեհ, քանի՞ յես տալիս:

ԲԵԳԼԱՐ.—Քսան մանեթ: Չե՞ յանդիշ ընկա, յեռեսուն:

ԿՈՍՏԱՆ.—Ինչ էս ասում, Բեգլար աղա, ասածուց վախե-
ցի: Տվածս ձի չի, գոմեշ ա:

ԲԵԳԼԱՐ.—(Մտածում է, հոգոց փառում ու հետո ձեռքով
թափահարում է): Չե, ախպեր, գնա Չոռքենց Մկոչ
մոտ, ինձ հմի պետքը չի:

ԿՈՍՏԱՆ.—(Ապացած) Բա ել ճամբա չեյիր տալի, հա ա-
սում եյիր, վոր ծախեմ քեզ, համա հիմի...

ԲԵԳԼԱՐ.—Չե, գնա Մկոչի մոտ, նա կառնի:

ԿՈՍՏԱՆ.—Դե ինչ արած, կեթամ նրա կուշար, մի բան
վոր ինձ պետք չի ձին:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ինչի՞ յես թողնում ցանքդ, աշխատանքդ...

ԿՈՍՏԱՆ.—Հե՛ ինչ, մենձացնում եմ, մտնում եմ կոլխոդ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Վոր կոլխոդը:

ԿՈՍՏԱՆ.—Մեր գեղի: Բա չե՞ս լսել, Բեգլար աղա, ես ա, քիչ
ա մնացել, վոր սաղ գեղը գրվի:

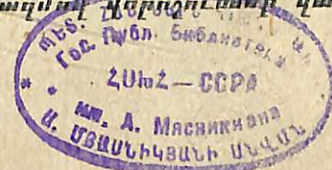
ԲԵԳԼԱՐ.—Սաղ գեղը... նշանակում ա դուզ մեր կողմն ա
գլոր-գլոր գալիս հա: (Բռնկվում է հանկարծակի
ցատումով, վերցնում է ափսոսանքով, Լեզուդ տակից
կկարեմ, ճիճու, եդ քու խաբարիդ համար: Ռադ ըլի
ստեղից, քանի հլա սաղ ես:

ԿՈՍՏԱՆ.—Թու... կատաղեց, կասենաս ժնջիլը կարած
շուն ըլնի, յես ու իմ ասավածը՝ կկծի: Քս, քս, քս...
(Դուռն միջից վոսր հանելով) Հա՛վ, հա՛վ, հա՛վ...

ԲԵԳԼԱՐ.—Կսպանեմ: (Կոստանը անհետանում է: Ծանր շուն-
չում է. հանում է վրայի պիջակը. արխալուղի կո-
նակը փակում է): Դժար ա շունչ քաշվում, թու...
Խեղդում են... Ես ընչո՞ւ... Բա յեղ չկա... (Մտ-
ածում է): Յեղը... յեղը... սատանի փայ ըլնեն
նրանք... (Քայլում է վորպես գայլը վանդակում): Ա,
քոստաներ, համախմբվում եք հա... Նրանց կողմն ա...
Դեհ, ինչ արած, կկուլենք մինչև վերջը: (Կատաղության
մեջ փառում է ափսոսանքով): Չես կոտրի, ա, վոնց վոր ես:
(Ընկնված) Հարկավոր ա խոնարհվել: (Ձեռքից ափսոսանք
ընկնում է) Հա, կարելի ա չխոնարհվել, համա քաղաքա-
կանությունը փոխել: Չեմանալ, վոր նրանցն եմ...
ինչ կլի... չե՞ վոր հինը նորից կգա... Հա, յերեսանց
փոխվեմ: Ո՛ւ, անիծյալ լողերներ: (Յերելում է ջրհորից
Ջաֆարի գուլար, նկատելով Բեգլարին, անհետանում
է: Աղմկալի վիճելով մտնում են Արխալեկեր, Ա-
նանիսը, Մարոն յեվ Բարսեղը):

ԱՐԽԱՍԱԿԵՍ.—Ա, Բեգլար աղա, բնդհանրապես է ամբող-
ջապես բարե: (Սեղմում է նրա ձեռքը):

ԱՆԱՀԻՏ.—Յես հայտարարում եմ, վոր մենք իրավունք չու-
նենք ես կազմում ձերտնություն կայացնել:

ՄԱՐՈ.—Յես ել պահանջում եմ գեղի աշխատավորների ա-
նունից հենց եսոր վորոշել: Բարսեղ բիձա, դու ինչ
կասես:

ԲԱՐՍԵՂ. Դեհ, յես ինչ ասեմ... ինչ վոր տեղական իշխա-
նությունը կասի, յես ել համաձայն եմ: Հակառակ:

ԲԵՔԼԱՐ.—Բանն ինչո՞ւն ա:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ես ա կիմանաս: (Ձգում է պոքսեկը սեղանի
վրա. նստում է): Վորպես դուղխորհրդի նախագահ
հայտարարում եմ ժողովը բացված:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Հերթից դուրս հայտարարութուն: Հարվա-
ծային կարգով:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ել ի՞նչ:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Եստեղ հարցը կոլխոզական ա: Կնշանակի
սեպեցիֆիկորեն յես պտի կառավարեմ ժողովը, վո-
րովհետև: Չշեղենք կուսակցական դասակարգային
գիծը, վորպիսին յես պարտավոր եմ անցկացնել խո-
րապես տեղական մասշտաբով:

ԱՆԱՀԻՏ.—Մենք քո դասակարգային գծի մասին կխո-
սենք մի ուրիշ անգամ: Իսկ հիմա, ահա քեզ գեղխոր-
հրդի պարտականությունների վերաբերյալ: (Ցույց տա-
լով նրան թուղթը):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—(Թուղթը յես նրելով) Փաստական ուղղում.
յես ինքս բոլոր դիրեկտիվները անգիր գիտեմ, ըս-
կըբունքորեն:

ԱՆԱՀԻՏ.—Դե, եհա անցնենք դործի: Ընկերներ, մեր գեղը ու-
զում ա կոլեկտիվ կազմակերպել: Դրա համար մենք պետք
է ա մերից առաջ մեր գեղում յեղած փոքրիկ սնտեսու-
թյունները, արտելները, վորոնք ցաք ու ցրիվ հազիվ
աշխատում են, միացնենք մեր «Կարմիր Ցանքա» կոլեկ-
տիվին:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Վորի նախագահը յես եմ ընականորեն:

ԱՆԱՀԻՏ.—Սպասիր: Ու ահա կնշանակի, վոր ձեր ընկերու-
թյունն ել պետք ա ցրել, քանի վոր նրանից վոչինչ

չի դուրս գա: Ինչ կասես, Բարսեղ բիձա, վորպես
«Նոր ուղու» նախագահ:

ԲԱՐՍԵՂ.—Ի՞նչ արած: Յես ինչպես միջակ, վորպես նշա-
նակված հողագործության կենտրոնական անհատա-
կան՝ համաձայն եմ: Համա թե ինչ վերաբերում ա
ընդհանուր ժողովի վորոշման մեր անդամների, յես
կարող չեմ խոսք տալ, վորովհետ:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Ներողութուն, խոսք եմ խնդրում (Հագում
է, ընդունելով հոեհորի կեցվածք): Նախորդ հոեհորը
իրավ է կատեգորիկորեն, քանզի համաձայնությունն
մասալի հետ դեռ չի կատարվել: Ներկա մոմենտու-
մը չի թույլատրվում այդ հարցի վորոշումը սկզբուն-
քորեն:

ՄԱՐՈ.—Եստեղ ի՞նչ մասալ: Մի տասը շունչ հնք, վորից
հինգը կուլակ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ուզում ես ձգձգել: Ապա ցանքսի կամպանիան
կսպասի. ապա դիրեկտիվները—շտապ տեմպով: Հա-
մեցիր, կարդա: (Տալիս է թուղթը):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Ներողութուն, նման ճեպնթաց քաղաքակա-
նությունը տեմպերի մասին հիվանդություն ա, վորը
անհրաժեշտ է դադել շիկացած յերկաթով, սկզբուն-
քորեն:

ԱՆԱՀԻՏ.—Դե հերիք ա, ինչ ել վոր լինի, եսոր եեթ պետք
ա վորոշվի:

ԲԱՐՍԵՂ.—Թե վոր եղքան շտապ ա, ի՞նչ կա, յես կարող
եմ բոլորին հավաքել. հակառակ:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Կատեգորիկորեն պետք ա աչքի առաջ ունե-
նալ, վոր նախ հարցը մի լավ պետք ա ծեծել, վո-
րովհետև կարող ա մասսաների մեջ ճեղքում առաջ
բերել, վոր միանգամայն չի համապատասխանում
քաղաքագիտության:

ԱՆԱՀԻՏ.—Խուճապ մի գցիր, ընկեր Արիստակես, վոչ մի
ճեղքում: Մեծամասնությունը մեր կողմն ա: Ի՞նչ ես

հարայ գցել: Չքաղութաւորներ կողմնակից ա ուժեղ
կոլեոզի, և մենք՝ վորպես կուտակցականներ, պետք ա
գործի գլուխ անցնենք, վոչ թե պոչից քաշ գանք:
ՄԱՐՈՒ.— Բատրակները կողմից յես յերաշխալոր եմ:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.— Խնդրում եմ պահել ձեր պոզիցիաները կոնկ-
րետ շրջաններում: Վորովհետ (Ամենք իբար բնութի-
շում են, գոռում են, վիճում են, վոչինչ չի հաս-
կացվում: Ջիւղից յերեկում ե Չափար, բայց չի
համարձակվում դուրս գալ ամենի ներկայությամբ):
ՉԱՔԱՐ.— Թու, ... (քաղնվում է):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.— Ինչքան կուզես թրխկացրու, կատեգորի-
կորեն չեմ վախենում, և ուղղակի հայտարարում եմ,
վոր ընդհանրապես և ամբողջապես բոլորը չեն գա-
լի: Չեն գա նրանք, վորոնք մեզ հարկավոր չեն:
ԲԵԳԼԱՐ.— Մի փոքր խոսք եմ ուզում, կարելի ա:
ԱՆԱՀԻՏ.— Ասա:

ԲԵԳԼԱՐ.— Ընկերներ, քաղաղացիներ, ըստեղ վիճում
եք, թե կեթան մեր ընկերութեան անդամները կոլ-
եոզ: Ինչի չեն գա, լավ գործ ա: Յես ինքս ել հա-
տարարում եմ, համաձայն եմ: (Բոլորը զարմանում են):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.— Դու, Բեգլար, մոտիվիրովկեղ ներկայացրու,
արդոք հասել ա քո իդեալոգիան, վոր յերկաթե կար-
գերով լծվես կոլեկտիվացման, սկզբունքորեն:

ԲԵԳԼԱՐ.— Ամբողջովին միանում եմ ու բաժանում խորհրդ-
դալին կուտակցութեան կարծիքները:

ԲԱՐՍԵՂ.— Դե, այ, թե վոր Բեգլար աղեն դալիս ա, են ա
ամենքն ել կզան: Հակառակ:

ԱՆԱՀԻՏ.— Չգնում ես հօտը վորտեղից ա փչնում:

ՄԱՐՈՒ.— Քսվում ա:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.— Վոր բանց ա, մտցնում եմ կոնկրետ առա-
ջարկութուն— վորջունեղ ընկերոջ հայտարարութունը:

ԱՆԱՀԻՏ.— (Քմծիծաղով) — Նգպէս, ապա չէ՞ վոր դու նոր
կրկում ելիր... թե...

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.— Թեորիան պրակտիկայի հետ բաժանվում ա
հետադարձ գծով: Պատահում ա:

ԱՆԱՀԻՏ.— Դու ես գեղեցիկից հոտ քաշել ես: (Մոտե-
ցնում ե քուլթը Արիստակեսի երկն): Ինչ ե առ-
ված եստեղ դոման մասին:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.— Սերմերի վերաբերյալ:

ԱՆԱՀԻՏ.— Ձե, բնակչութեան, վորպեսք ա մաքրել աղբը:
Ժողովը վերջացավ: (Գնալով) «Նոր ուղուց» գնում ա
հարմար, վոր ինձ հետ գա:

ԲԱՐՍԵՂ.— Յես կզամ: Ագրոմուսումում մասին հարկավոր
ա քեզ հետ խոսալ: Այ, տես: (Գնում են):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.— (Վեր քոչելով) Ձե, սպասիր, Անահիտ, դու
մի ծոխ իմ գլեժը վոչ կոնկրետորեն, վոչ ել սկզբուն-
քորեն:

ՄԱՐՈՒ.— Բեգլար աղա, դու ինչպես ես ընկերութեան ծախ-
սարար, վերջացրու իմ հաշիվներն ել: Յես, համա-
ձայն աշխարհամանազրի, ոռճիկս չեմ ստացել ու սպեց
հագուստ ել, նմանապես: Ենպես վոր, յէրբ եք տա-
լու: Հը, լալացար: (Բեգլարը դարձյալ լուռ է): Լավ,
բաւրակիւմում կվերջացնենք (Ուզում է գնալ):

ԲԵԳԼԱՐ.— Սպասի, Մարո, հանգստացի, բոլորը կստանան:
ՄԱՐՈՒ.— Այ, ըտենց: Դե պատրաստիր, մի կես ժամից կզամ:
ԲԵԳԼԱՐ.— Սպասի, ասում եմ: Սերյոզնի խոսք պտի ասեմ
քեզ:

ՄԱՐՈՒ.— Յես կարծում եմ, վոր մենք ել խոսալու բան
չունենք:

ԲԵԳԼԱՐ.— Ձե, Մարո, լսի, յես ուզում եմ սիրտս բացել
քո առաջ:

ՄԱՐՈՒ.— Դե ասա տեսներք, ինչ կա եստեղ:

ԲԵԳԼԱՐ.— Ես ա, թող մի քիչ մտքերս հալաքեմ: (Պառլաւ):
Դե լսիր: Դու ինձ ճանաչում ես, Մարո, գիտես իմ
ով լինելը: Սուտ չեմ ասի՝ ազատ եյի, խիստ: Հենց

ՄԱՐՈՒ — Ուրիշի ձեռքերով:

ԲԵԼՍԻ.— Դուք ա, ուրիշի ձեռք

ՄԱՐՈ.—Ձեռ կարա: Քո արմատները մեր հողիցը չեն: Քո
ներսիներ ուրիշ ա, Ռեզլար աղա:

ՄԱՐՈՒ.—Ձգիտեմ, ինչ ասեմ քեզ... Յեղիափատում եմ քո
անկեղծության, և չեմ հափատում: Դե համ ել լես
քեզ ինչպես փոխեմ:

ԲԵԴԱՐ.—(Նստելով նրա մոտ): Մարդ, դու գիտես, վրդ կինս
վախճանվել է, յերեսիք չունեմ, մեն մենակ եմ: Տա-
րիքս ել մեծ չի: Ենքան ուժ ունեմ, վոր սարեր շուռ
կտամ: Դե, սիրտս ել... իրանն ա պահանջում:

ՄԱՐԻ.—Իհ, ես եմ քեզ համարում:

ՄԱՐՈՒ.—Ի՞նչ ասանելիքդ:

ՔԱՐՈՒ.—(Ազատական) Ահա թե ինչ ձուկ ես ուզում բրո-
նել: Բատրակուհու միջոցով պրոլետար դառնալ, ինչ ա,
վոր կողիսոզ մասնէս: Եդ ըլելու բան չի: Ընենցին ուստ
չես եկել: Չես խափի ինձ, խորամանկ աղվես:

ՔԵԳԼԱՐ.—(Հանկարծ մոռանալով իր դերը, կասաղած ու սպառնալից բռունցքները վեր բարձրացնելով) Այն առատված, մոռացել ե՞ս ում հետ ես խոսում: Յես քեզ հոգի հետ կհամասարեցնեմ:

ՅԱՐՈՒՄ.—Ահա խոսեց քու ներքինը (Յերկուսն էլ կանգնեցին դեմ առ դեմ, լարված դուրսյան մեջ, վորպես յերկու անհաւս քեմամիներ):

Քեֆլւթ.—(Հանկարծ ուժի գալով, աշխատում է հոգարկել իր բռնկումը): *Դե, թող, Մարո, եդ յես ընենց... սիրելուց...*

ՄԱՐՈՒՄ.—Այ, սատանաները թող քեզ պես սիրեն: (Աւագ
գնում է):

Քեֆլնթ.— (Կասաղած) Չհաջողվեց... Դե համբերի դու։
Մեր ժամանակն ել կգա, ես ժամանակը կմաքրեմ
հաշիվներս քեզ հետ... ոձի ճուտ։ (Վոսր կպավ գու-
թանին) Ըհ, անիծյալ, բանից դուրս ա գալիս, վոր չես ու-
րողում ելի քեզ նրանց համար։ Կոլխոզնիկներն հա-
մար... չե, չեն աեսնի, նրանց ձեռը չես ընկնի։
(Վեցնում է գութանը, վագրի ուժով փարին զար-
կում։ Զրնորից կամացուկ դուրս է գալիս Զափարը,
մոտենում Բեգլարին յեվ հենց ականջին, բունալից
ծիծաղով ասում)։

ՋԱՔԱՐ.— Գուժան ես նորոգում, բեզլաբ աղա: (Բեզլաբը
ցնցվում է, ուղղվում: Համբ պատկեր):

ՀԱՐԱԳՈՒՅՐ

ՅԵՐԿՐՈՐԳ ԳՈՐԾԱՂՈՒԹՅԱՆ

Գյուղխորհրդի շենքը: Պատերից սառցնորդների պատկերներ յեմ պլակատներ: Բեմի վրա յեն ԱՆԱՀԻՏԸ յեմ ՄԱՐՈՆ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Յուցակը, Մարո, ճիշտ ե կազմված: Այ, եսպես ուժեղ չքավորների ու բաարակների հետ հեշ բանից չես վախենալ:

ՄԱՐՈ.—Հեշ մեկն ել ա կուլակի ազդեցության տակ չի: Միջակներին ել մեծ զգուշությամբ ենք անցկացնում:

ԱՆԱՀԻՏ.—Դե, բոլ ա, անցնենք խոսքից գործի: Դու լավ կանես, ասածներս զրեւ, վոր հեշ մի բան ել ա չմոռանաս:

ՄԱՐՈ.—Ասա:

ԱՆԱՀԻՏ.—Առաջին հերթին՝ հասկացրու ցուցակագրվածներին, վոր ես գարնանը տրակտորների պակասություն կլինի: Զավոդներն ու ֆաբրիկաները չեն հասցնի ես մեր ահագին յերկրի համար կարճ ժամանակում. կընշանակի դեռ ելի պետք ա ոգտվենք ձիու ուժով:

ՄԱՐՈ.—Դրեցի:

ԱՆԱՀԻՏ.—Դու ամենքին հասկացրու, վոր անասուններին լավ պահեն: Ես գարնանը լծկան անասունների մեծ կարիք կունենանք: Յերկրորդ—թող լսեն գյուղատնտեսի տված խորհուրդները, թող սերմացուն լավ գտեն: Գործիքները կարգի բերեն: (Մտնում ե Բարսեղը. վերջին խոսք լսել ե):

ԲԱՐՍԵՂ.—Այ քեզ կնանիք, հրամաններ ե ա վոր տալիս

են: Մի խոսքով—կամանդիրներ: Են ա ել մեզ, տղամարդկանցս անելու, կարելի ա ասել, բան չի մնացել: Հակառակ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ձե, ձեզ համար ել գործ կճարվի: Դե, մի ասա, վհնց են քո գյուղատնտեսական գործերը:

ԲԱՐՍԵՂ.—Ի՞նչ ասեմ: Ենքան գործ կա, վոր մինչև բողազս ա: Խորուստրալիզացի, կոնտրակտացի, մաշինիզացի, կոպերատոր ե, հակառակ, կոլեկտիվացում:

ԱՆԱՀԻՏ.—Որինավոր ասա, ի՞նչ ե արված:

ԲԱՐՍԵՂ.—(Հառաչելով) Անում եմ, ինչ ձեռիցս գալիս ա, համա նկատելի ա, վոր իմ մասում փաստարարներ կան: Անասուն են ծախվում:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ինչպե՞ս, հով:

ԲԱՐՍԵՂ.—Բեհիամինենց Մուկուչը, Սևանհենց Պետրոսը... Ի՞նչ կարաս անել նրանց հետ:

ԱՆԱՀԻՏ.—(Մարդին) Տեսա՞ր: Գնա, շուտ, մի լավ քաշիք նրանց գյամը:

ԲԱՐՍԵՂ.—Եդ մի կողմ, Անահիտ, համա ուրախալի լուր ունեմ ասելու. միջակներից շատերն ուզում են գրավել, հակառակ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Բարսեղ բիձա, այ եդ լավ ե: (Մտնում ե Արիստակեսը պոռթկելով):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—ՈւՖ, փաստորեն հոգիս դուրս եկավ: Առավոտանից աշխատում ելի մտցնել կոլխոզ անգիտակից ելեմենտների: Հազիվ-հազ կարողացա ամբողջապես ե լրիվ: Հը, հարյուր տոկոսով ներգրավեցի:

ԱՆԱՀԻՏ.—Մեզ հարյուր տոկոս հարկավոր չի:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Միմիայն մի չփլախ խորոզացել եր: Կպել ե իր անհատականին ու վոչ մի կերպ չի լինում պոկել:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ո՞վ ե:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Բառացի՝ Զաքարը: (Պատուհանից նստում ե գուլիսը Զաֆարը):

ԶԱՔԱՐ.—Հը, հով եր ինձ կանչում. ահա յես:

ԱՐԻՍՏԱՆԵՍ.—Վոչ վոք քեզ չի կանչել, քանի վոր չես ուզում կոլխոզ մտնել:

ԶԱՔԱՐ.—Դուզ ա: Կոլխոզ մտնել յես միաձայն ձեռնպահ եմ: Հլա կնայեմ՝ ինչ ապուր ա եփվում: Հլա կաբելի յա, վոր ձիան պոչի համար իրար քիթ ու պուռնկ արնոտեք: Եշի ու գոմեշի լծկանից բան չի դուրս գա, բն:

ԱՐԻՍՏԱՆԵՍ.—Գնա ռազ ըլի: Իշխանավորներին չհամարձակվես ձիան պոչ հրամցնել:

ԶԱՔԱՐ.—Եհ, բաս ել ձեզ պետք չեմ: Թե վոր ձեզ հարկավոր յեղա, հեռագիր տվեք հարևան խրճիթո, վորտեղ յես շալվարիս վրա իններորդ կարկառանն եմ կարում: (Սննայտանում է):

ԱՆԱՀԻՏ.—(Նայել է այդմիջոցին Արիստակեսի բերած ցուցակը): Ես ինչ ե: Յերբ դու կազմում ելիր կոլխոզների կեսն ես ցուցակը, խելքդ վրադ եր:

ԱՐԻՍՏԱՆԵՍ.—Կոնկրետ հայտարարում եմ, վոր յես ամեն րուպեյին ունենում եմ ինձ հետ խելքի մեծ պաշար: Փոխ չեմ վերցնում:

ԱՆԱՀԻՏ.—Լավ կանելիր, վերցնելի: Լցրել ես կուլակներով: Միթե թուլլատրելի յե եղ տեսակ ծռել կուսակցական ու խորհրդային գիծը:

ԱՐԻՍՏԱՆԵՍ.—Վոչ մի թեքում փաստորեն չկա: Այլ միայն խաղաղ ուղիով կատարվում է կուլակի ձուլումը սոցիալիզմի մեջ. եղ տեսակ հաջողությունը հարկավոր ա ամբողջապես խրախուսել, լայնացնել, խորացնել: Դու միայն հասկացիր, Անահիտ, ուրիշ տեղերում մեզ նման ղեկավարներին սպանում են, տներն են հրդեհում, սերմացուն դեղում: Իսկ մեզ մոտ անդորր է ու խաղաղ: Առանց կռվի, վոչ վոքի չվիրավորելով, մենք անց ենք կացնում համատարած կուլեկտիվիզացի: Հետևապես, համաձայն վերոհիշյալի, ի նկատի առնելով ներքո ասածներս, ընդունում եմ

իմ քաղաքականությունը ճիշտ և կատեգորիկորեն պնդում և քեզ վորպես կոմունիստի, վորպես իգական սեռի, հրամայում եմ:

ԱՆԱՀԻՏ.—(Տալով քուղթը) Կաքդա: Այս հում դիրեկտիվն է,—վոչնչացնել կուլակին՝ վորպես դասակարգի: Կուսակցութան, թե վոչ: Մենք յերեկ կուսժողովին ինչ վորոշում ունեցանք: Մոռացար:

ԱՐԻՍՏԱՆԵՍ.—Դու ինձ կուսակցություն մի մատնանշիր, վորովհետև յես ինքս կուսակցական եմ, թեպետ զրամանը չանցա, բայց և... Իսկ դու ով ես. թեկուզ հինգ տարի կուսակցութան մեջ ես, բայց և կին ես: Կնշանակի, կոնկրետ գիտցիր քո տեղը:

ԱՆԱՀԻՏ.—Իմ տեղը գյուղխորհուրդն է:

ԱՐԻՍՏԱՆԵՍ.—Ինքնաքննադատութան կարգով արգելում եմ քեզ ընդդիմախոսել: Յե՛վ ընդհանրապես և ամբողջապես, մի խցկվիր իմ կոլխոզական մասշտաբում: Յես նախագահ եմ «Կարմիր Ցանքսի», և յես ել պատասխանատու յեմ սկզբունքորեն: (Ուզում է վերցնել ցուցակը):

ԱՆԱՀԻՏ.—Վնչ, համբերիր: Գյուղխորհուրդն այս ցուցակը լրիվ չի հաստատում: (Ձևում է մի քանի ազգեր): Հիմա վերցրու: Մեզ այժմ վոչ թե համատարած, այլ առողջ կոլխոզ է հարկավոր:

ԱՐԻՍՏԱՆԵՍ.—Եղ մենք դեռ կտեսնենք: Վոչ թե յես, այլ դու յես դիրեկտիվը ազավաղում: Ասված է պարզ՝ համատարած: Կնշանակի, հարկավոր է ընդունել և չքավոր, և միջակ, և կուլակ...

ԱՆԱՀԻՏ.—Յե՛վ տերտերներին, այնպես չե: (Միծաղում է, ապա բուրոսով մոտենալով Արիստակեսին) Դիտես ինչ, Արիստակես, ընդունեցինք քեզ կուսակցության մեջ, յերբ կտրեցիր կապերը քո կուլակի պոչ հոր հետ... հավատացինք քեզ, կարծեցինք, վոր քեզանից լավ կոմունիստ կտացվի: Բայց վոչ... Սխալվեցինք...

Դու մերը չես... Կուլակային մերվացքը շատ թուևդ
 և նստած քո մեջ: Այո, պետք է, վոր քեզանից ա-
 զատվենք: Կուսակցությանը քեզ նմանները հարկա-
 վոր չեն: (Վերցնում է պոստքերը յեվ գնում):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Հը, խրատողիս նայիր: (Կասաղած) Տես թե
 ինչ իշխանավոր է: Դեռ կտեսնենք, թե ով ում: Այ-
 սոր ևեթ, Բիկի-ն իդեալոգիական հայտարարություն,
 վոր չարամտորեն կոլխոզական կառուցման դեմ է,
 ընդհանրապես և ամբողջապես: (Մտնում է Բեգլարը
 րնկնված):

ԲԵԳԼԱՐ.—Ի՞նչ ա պատահել նախագահին: Թուով կողքովս,
 վոնց վոր կայծակ: Ի՞նչ ճանճ ա կծել:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Կոնֆլիկտ ունեյինք գեղխորհրդի մասշտա-
 բով: Նեղը գցեցի, ինչպես հարկն ա, ինքնաքննադա-
 տության մասշտաբով:

ԲԵԳԼԱՐ.—Հե, հե, իշխանավորը իշխանավորին: Կուսակցա-
 կանը կուսակցականին: (Կիսաձայն): Դե ով հաղթեց:
 Հույս ունեմ, վոր դու մեր գործի մասին խոսել ես:
 Կարեցար իմ իրավունքները պահպանել:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—(Մուսյ) Ահա: (Ցույց տալով սեղանի վրա
 րնկած ցուցակը):

ԲԵԳԼԱՐ.—Ձեջել ա: Ահ, անիծյալ վհուկ: Մի տես հլա, բի-
 րադի լել ջնջել ա: Ինչու ա ըսենց արել: Արխատա-
 կես, ի՞նչ ես սուս կացել: Ուղիղըդ տուր, ոգնիր:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Կոգնեմ, առաջուց մի տաքանա: Վերջնական
 կհարվածեմ եսորվա ընդհանուր ժողովին: Կպատրաս-
 տեմ վոմանց, դու լել գնա միջակներից քո կողմը
 քաշիր, չքավորներից ել միջանիսին իմացրու, հաս-
 կանում ես: Քո արաղը ուժեղ ա: Ում ասես, կիսա-
 կացնիր:

ԲԵԳԼԱՐ.—Եդ հեշտ ա:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Կոստանին հեշտ կարաս: Նա արադի մուշ-
 տարի լա:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ափսոս: Յես նրան նեղացրի: Տեսնենք:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Գործիր փաստորեն, իսկ լես կգնամ կոնկ-
 րետորեն: (Գնաց):

ԲԵԳԼԱՐ.—Եհ, դու քամու ջաղաց: Են ա վոր խրթին խոս-
 քեր ասես: Թույլ հույս ա եդ: Ա՛յ, թե կարենայի Ա-
 նահիտին իմ կողմը թեքել: Ա՛յ, եդ գործ կլինել: Թու-
 կնիկ ու ըստենց թուևդ կուսակցական: (Մտնում է Զա-
 ֆարը):

ԶԱՔԱՐ.—Դատարկություն ա, վոչով չկա:

ԲԵԳԼԱՐ.—Բա լես քեզ համար զիբիլ եմ:

ԶԱՔԱՐ.—Հա, եդ թավուր մի բան ես: Դու ես ամիենույն
 ա, գոյություն չունես, հեռացող ես...

ԲԵԳԼԱՐ.—(Զապելով) Ինչո՞ւ լես դու ըստենց իմ դեմ, Զա-
 ֆար: Շարունակ հայհոյում ես, հա հայհոյում: Ի՞նչ ա,
 բողազիդ եմ դեմ ընկել:

ԶԱՔԱՐ.—Ինչ ես ասում, ի՞նչ ես ասում, Բեգլար աղա,
 ինչպես թե բողազիս ես դեմ ընկել: Յես ես ա լերեք
 տարի կլի, խողի միս կերած չեմ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Այ, ելի: ԶԵ վոր լես քո դեմ հեշ թշնամություն
 չունեմ: Այ, դու եկել եյիր, վոր մեր ընկերությունն
 քեզ ոգնեք ցանքսի համար: Դե հիմի ընկերություն
 ել չկա: Բարսեղ բիձան զուր քեզ խոստացավ: Են-
 պես վոր, թե կարիք ունես, լես կարամ քեզ ոգնեմ:

ԶԱՔԱՐ.—Այ թե ինչ լերգեցիր մեծ պասի երկուշաբթի
 որը: Բա ես դո՞ւ չեյիր, վոր ուշուց տալով մեր-
 ժեցիր:

ԲԵԳԼԱՐ.—Հասարակական գործում մերժեցիս Ինչ վերաբե-
 բում ա անհատականին, լես ինքս տեր եմ իմ գործին:

ԶԱՔԱՐ.—Քանի՞ տոկոս ես առնելու:

ԲԵԳԼԱՐ.—Հեշ մի տոկոս:

ԶԱՔԱՐ.—Հավատալս ինչ վոր չի գալիս:

ԲԵԳԼԱՐ.—Դե համոզվիր, ուսոված առա, բալքի մի ուր ել
 դու ոգնես ինձ:

ՁԱՔԱՐ.—(Դառնալով նրան, մեջքը ծռելով) Դեռ հլա մի քիչ ել ուզում ես իմ վրա հեծնեա: Դե նստի, համա իմացի, ես վերջի ժամանակ սկսել եմ քացի տալ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Կատակներդ թող: Յես սերյոզնի յեմ խոսում: Առաջարկում եմ ծառայություն—ծառայության փոխարեն: Յես կողնեմ քեզ ցանքսում...

ՁԱՔԱՐ. Յես ել քեզ քամու տալուն:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ձե, ալ, դու ետորվա ժողովին մի քաղցր խոսք ասա, վոր ինձ ել անցկացնեն կոլխող:

ՁԱՔԱՐ.—Ե, բալամ, ումն ես խնդրում: Յես ինքս ել անհատական կալվածատեր եմ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Ձանազանությունը մեծ ա: Քեզ առաջարկում են, ինքդ ես յերեսդ շուռ տալի, համա յես խնդրում եմ, նրանք են կոնակ դարձնում:

ՁԱՔԱՐ.—Եդ դուզ ա: Վոչ թե առաջարկում են, ուզում են զոռով դրել: Ինչի՞ն ա պետք: Դուզ ա, իմ տընտեսությունը վատ ա, համա իմն ա: Խրճիթս են ա ծովել ա, համա կոլխողում կարգ ու կանոն կըլնի—անհայտ ա: Եհ, ենտեղ ինչ կարգ կլի: Այ, խնդրեցին, վոր գամ գրասենյակ, համա ետտեղ ոչով չկա: Իշխանությունը՝ տեղերում, համա տեղերը՝ դարտակ: Գեղխորհուրդը, —այ քոքից կտրվեն զրանք: Յես զրանց զազեթում կտպեմ:

ԲԵԳԼԱՐ.—Դուզ ա, կարգ չկա, ինչ խոսք: Իշխանությունը վերցրին իրենց ձեռքը, համա կառավարել չեն կարենում: Շատախոս կնանոնց նստացրել են... ալ յես նըրանց յեկած ճամբեն...

ՁԱՔԱՐ.—Դու ինչ իրավունքով հայհոյում ես խորհրդային իշխանությանը:

ԲԵԳԼԱՐ. Վահ, դու ինքդ նոր չեի՞ր հայհոյում:

ՁԱՔԱՐ. Եդ յես եմ: Իմ իշխանությունն եմ հայհոյում, հարազատ: Մեր բանվոր-գեղացիական իշխանությունը, վորի համար արուն ենք թափել, ու ելի կը-

թափենք, թե վոր կարիք ըլի: Հայհոյում ելի, ինչպես հայրը իր սիրած վորդուն, հենց իրա ոգուտին: Մենք խորհրդային իշխանության հետ հարազատներ ենք: Մենք մեր մեջ կվերջացնենք մեր կոիֆները, թշնամուն չենք խնդրի մեզ հաշտեցնի: Ու կուլակին, ոտարին թույլ չենք տա ծալտուն հանի մեր իշխանության դեմ: Կվերջացնեմ քեզ հետ հաշիվը,—ինչպես Նոգեհի հետ, թունավոր ճիճու: (Վերցնում է օտարեք, ուզում է խփել):

ԲԵԳԼԱՐ.—Լավ, լավ, քեզ ինչ պատահեց... յես... յես կերթամ. (դուռն է փակում):

ՁԱՔԱՐ.—(Դնում է բեմի մեջեղը օտարեք, շուրջ է մոռուք, նայում է Կալինինի պատկերին): Դուզ եմ, չե, Միխայիլ Իվանիչ: Մենք քեզ հետ թշնամիներին չենք ուրախացնի, ենպես չի: (Մտնում են Անահիսն ու Արեալույսը, առույգ խոսակցությամբ):

ԱՆԱՀԻՏ.—Դուք, Արշալույս, շատ հարմար ժամանակին յեկաք: Հենց հիմա ժողով ենք ունենալու: Բայց խառնող կա: Կնշանակի, բանվորների գալը հենց տեղին ա:

ՁԱՔԱՐ.—Բանվորներն: (Մի կողմն է անցնում հետաքրքրությամբ լսում է):

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Կարգի կբերենք: Ամբողջ մի բրիգադ է գալու: Տրակտոր ենք բերում մեր գործարանից ձեզ նվեր:

ԱՆԱՀԻՏ.—Տրակտոր, ալ եդ տեղին է. լավ նվեր է: Մեզ այժմ ցանքսին, վոչ թե տրակտոր, ալլ ամեն մի վինտ, ամեն մի մեխ թանգ արժե: Շատ բաների պակասություն ենք զգում:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Կողնենք, ինչով կարող ենք: Զուր չե գործարանը ձեր կոլխողի շեֆությունը վերցրել: Դու

այն առա, ընկեր Անտիա, ինչ դրուժյան մեջ է սերմացուն:

ԱՆԱՀԻՏ.—Քիչ է: Նոր ենք կազմակերպվում: Բոլորը թափ-
թփված դրուժյան մեջ եր: Վոմանք ել—անգիտակից-
ները—կերել են սերմացվի պաշարը: Այնպես վոք
պետք է կենտրոնից խնդրենք:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Նախ հարկավոր է փնտռել տեղական կու-
լակները մոտ: Քիչ ցորեն թաղցրած չեն լինի այդ
շան վորդերը: Դե հարկավոր չե հուսահատվել: Պետք
է անմիջապես գործի անցնել:

ԶԱՔԱՐ.—Թույլատրեցեք, յեկվոր ընկեր, հետաքրքրվել, լես
վորպես համոզված անհատական...

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Հը, ինչ է, հարիկ, պոչլիցն ես քարշ գա-
լիս: Մեծ շարժումից կտրվել ես: Ինքդ քեզ բացի
լես տալիս: Շատ են եստեղ քեզ նման միամիտները:

ԶԱՔԱՐ.—Ձե, անհատապես կարելի ա ասել, մենակ լես եմ,
լեթե չհաշվենք արնախում մարդագրելերին:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Կնշանակի, դու յեկ եդ մարդագրելերի բանա-
կիցն ես:

ԶԱՔԱՐ.—Ո՛վ, լես: Զաքարը: Շատ ես սխալվում, ընկեր
շեֆ: Ցես մարդագրելերի հետ կովում եմ: Անհաշտ բա-
նակներ ենք:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Դե, ել ինչո՞ւ կոլխոզ չես գրվում:

ԶԱՔԱՐ.—Կասկածավոր եմ, թե հաջող լինի: Մին ել՝ դուդ
առա ինձ, ընկեր շեֆ, ինչ ա ըլելու ծերերի հալը
կոլխոզում: Պենսիա տալու լես լանի:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ինչի՞դ է պետք պենսիան: Ես ա կլինես
կուշտ, տաք է կաշիստես ուժերիդ չափ:

ԶԱՔԱՐ.—Ըտենց: Բա ընչո՞ւ, սիրելիս, ծերերին պեն-
սիա չեք տալիս, համա ծծկեր լակոտներին տալիս
եք: Այ, քեզ որինակ, իմ թոռնիկ Լևոնը քաղաքում սո-
վորում ա, ու հլա պենսիա լեկ ա ստանում:

ԱՆԱՀԻՏ.—Բո թոռ կոմսոմոլ Լևոնը սովորում է գյուղա-
տնտեսական տեխնիկումում:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ա՛, նրան ուսում են տալիս, վոր ավար-
տի, նա յեկ գա աշխատի ձեր կոլխոզում վորպես գյու-
ղատես: Այ թե ինչու լեն փող տալիս նրան:

ԶԱՔԱՐ.—Ըհը՛... թոռնիկ Լևոնը գիտնական ա ըլելու հա:
Այ ճանճը կծի նրան... Դե իմ հոգին ել հաշիվ արեք
կոլխոզական:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Վաղուց եղպես պետք է լիներ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Կնշանակի ելի մեկ չքավոր տնտեսություն:

ԶԱՔԱՐ.—Ե՛հ, իմ տնտեսությունը ինչ ա, մի հին խըր-
ճիթ ա: Համա լես մի ուրիշ կապիտալ եմ բաշխում
ձեզ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ի՞նչ կապիտալ:

ԶԱՔԱՐ.—Հլա մի միտք արեք, թե վոր լես մի տարի
լեկ անհատական տնտեսություն միայի, ինձ պետք ա
վոր սող խորհրդային աշխարհը ման ածելիք ու փո-
ղով շանց տալիք, թե մտիկ տվեք, խորհրդային մար-
դիկ, ես չտեսնված շնչավորին: Մի հատ մնացած ան-
հատական տնտեսության ես նմուշին: Վճարեք մի մա-
նեթ, տեսնելու: Այ թե փողեր կթափվելին ծակ գրը-
պանս հա (ծիծաղ):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Եղպես հո դու գորեղ կուլակ կղառնա-
լիր:

ԱՆԱՀԻՏ.—Բեզլար աղից կանցնելիք:

ԶԱՔԱՐ.—Բեզլար աղից ասացիր... (հիշելով հանկարծ):
Ցես ես մինուտիս: (դուրս թռավ):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Հետաքրքիր ծերուկ է: Ո՞ւր թռավ նետի
նման:

ԱՆԱՀԻՏ.—Նրան ով կհասկանա: Բայց լավ ծերուկ է:
Աշխատասեր է և կուլակներին ատելով ասում է:
(Մտնում են Մարոն յեկ Բարսեղը):

այն առա, ընկեր Անահիտ, ինչ զբության մեջ և սերմացուն:

ԱՆԱՀԻՏ.—Քիչ է: Նոր ենք կազմակերպվում: Բոլորը թափ-
թփված գրության մեջ եր: Վոմանք ել—անգիտակից-
ները—կերել են սերմացվի պաշարը: Այնպես վոք
պետք է կենտրոնից խնդրենք:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Նախ հարկավոր է փնտռել տեղական կու-
լակները: Քիչ ցորեն թագցրած չեն լինի այդ
շան վորդերը: Դե հարկավոր չե հուսահատվել: Պետք
է անմիջապես գործի անցնել:

ԶԱՔԱՐ.—Թույլատրեցեք, յեկվոր ընկեր, հետաքրքրվել, լես
վորպես համոզված անհատական...

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Հը, ինչ է, հայրիկ, պոչլիցն էս քարշ գա-
լիս: Մեծ շարժումից կտրվել էս: Ինքդ քեզ բացի
լես տալիս: Շատ են ետեղ քեզ նման միամիտները:

ԶԱՔԱՐ.—Ձե, անհատապես կարելի ա ասել, մենակ լես եմ,
լեթե հնաշիներ արնախում մարդագելերին:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Կնշանակի, դու յեկ եզ մարդագելերի բանա-
կիցն ես:

ԶԱՔԱՐ.—Ո՛վ, լես: Զաքարը: Շատ ես սխալվում, ընկեր
շեֆ: Յես մարդագելերի հետ կովում եմ: Անհաշտ բա-
նակներ ենք:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Դե, ել ինչու կոլխոզ չես գրվում:

ԶԱՔԱՐ.—Կասկածավոր եմ, թե հաջող լինի: Մին ել՝ դուզ
ասա ինձ, ընկեր շեֆ, ինչ ա ըլելու ծերերի հալը
կոլխոզում: Պենսիա տալու լես լանի:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Ինչի՞դ է պետք պենսիան: Են ա կլինես
կուշտ, տաք և կաշխատես ուժերիդ չափ:

ԶԱՔԱՐ.—Ըստնց: Բա ընչո՞ւ, սիրելիս, ծերերին պեն-
սիա չեք տալիս, համա ծծկեր լավոսներին տալիս
եք: Այ, քեզ որինակ, իմ թոռնիկ Լևոնը բազաբում սո-
վորում ա, ու հլա պենսիա լել ա ստանում:

ԱՆԱՀԻՏ.—Քո թոռ կոմսոմոլ Լևոնը սովորում է գյուղա-
տնտեսական տեխնիկումում:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Ա՛, նրան ուսում են տալիս, վոր ավար-
տի, նա լել գա աշխատի ձեր կոլխոզում վորպես գյու-
ղատնտես: Այ թե ինչու լեն փող տալիս նրան:

ԶԱՔԱՐ.—Ընդ՛... թոռնիկ Լևոնը գիտնական ա ըլելու հա:
Այ ճանճը կծի նրան... Դե իմ հոգին ել հաշիվ արեք
կոլխոզական:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Վաղուց եղպես պետք է լիներ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Կնշանակի ելի մեկ չքավոր տնտեսութուն:

ԶԱՔԱՐ.—Ե՛հ, իմ տնտեսութունը ինչ ա, մի հին խըր-
ճիթ ա: Համա լես մի ուրիշ կապիտալ եմ բաշխում
ձեզ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ի՞նչ կապիտալ:

ԶԱՔԱՐ.—Հլա մի միտք արեք, թե վոր լես մի տարի
լել անհատական տնտեսութուն մնալի, ինձ պետք ա
վոր սաղ խորհրդային աշխարհը ման ածելիք ու փո-
ղով շանց տալիք, թե մտիկ տվեք, խորհրդային մար-
դիկ, ես չտեսնված շնչավորին: Մի հատ մնացած ան-
հատական տնտեսության ես նմուշին: Վճարեք մի մա-
նեթ, տեսնելու: Այ թե փողեր կթափվելին ծակ գրը-
պանս հա (ծիծաղ):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Եղպես հո դու գորեղ կուլակ կդառնա-
լիր:

ԱՆԱՀԻՏ.—Բեզլար աղից կանցնելիր:

ԶԱՔԱՐ.—Բեզլար աղից ասացիր... (հիշելով հանկարծ):
Յես ես մինուտիս: (դուրս թռավ):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ.—Հետաքրքիր ծերուկ է: Ո՛ւր թռավ նետի
նման:

ԱՆԱՀԻՏ.—Նրան ով կհասկանա: Բայց լավ ծերուկ է:
Աշխատասեր է և կուլակներին ատելով ասում է:
(Մեցում եմ Մարոն լել Բարսեղը):

ՄԱՐՈ. — Անահիտ, յես բոլորն ել պատրաստեցի: Համա տես վոր...

ԲԱՐՍԵՂ. — Համբերիր, Մարո, հակառակ, յես կասեմ: Շուտով միջակների ճարը տեսեք, թե չե բանը վառ կելի:

ԱՆԱՀԻՏ. — Ի՞նչ ե պատահել վոր:

ԲԱՐՍԵՂ. — Կուլակները միջակների տներն են ընկել ճեղքում կըլի. կոլխոզի դեմ են խոսում: Են ընկեր Արիստակեսն ել, ընենց ա երեւում, նրանց կուռն ա բռնում:

ՄԱՐՈ. — Դուզ ա, նա համոզում ա, վոր Բեզլարի ոգախն ձեն տան:

ԱՆԱՀԻՏ. — (Արեալույսին) Ահա թե ինչ տեսակ կուսակցական ե մնացել մեր մեջ: Հենց ինքն ել «Կարմիր Ցանքսի» նախագահն ե:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ. — Կնշանակի, դեռ չի գտվել Կամ գուցե յերկրորդ գտմանն ե սպասում: Այդպիսիներին շուտով կանդամահատենք: (Ներս ե մտնում հարբած Կոստան):

ԿՈՍՏԱՆ ԱՄԻ. — (Յերգում ե)

Կհավաքեմ յերդած, չեղած,
Կծախոտեմ թե լեզ, թե ձի,
Կառնեմ մի հատ սիրուն թութակ,
Տկլոր ջանով կեթամ կոլխոզ:

Յես հրես արդեն առել եմ: (Հանում ե ռվին, նվագում ե ու պարում):

ԱՆԱՀԻՏ. — Թող հիմարություններդ, Կոստան ամի, վորտեղ ես լսեցի:

ԲԱՐՍԵՂ. — Եհե, հենց ընդհանուր ժողովի վախտն ա լսելել, հակառակ: Քո ձենը պետք ա կանչի ձեն տալու համար:

ԿՈՍՏԱՆ. — Ի՞նչ, իմ ձենը պետք ա կանչի: Կոստան ամի՞ն ձենը: Իմ ձենը սոխակի ձենա ա: Ահա (Շվացնում

ե): Մացնում եմ առաջարկություն՝ պատվել տալ ինձ և խնամել:

ՄԱՐՈ. — Են ա դու ինքդ քեզ խնամել պրծել ես:

ԱՆԱՀԻՏ. — Ձլինի թե կուլակներն են քեզ խմացրել ժողովից առաջ:

ԿՈՍՏԱՆ. — Դուզ ա: Բեզլար աղեն մի քիչ դոնող արավ: Համա հետո յես իմ հալալ փողովս խմեցի ուրախությունից: Դե, պատիվ արեք ինձ, վորովհետեւ յես առաջինը վոչնչացրի իմ անհատական տնտեսությունը: Բոլորը — մինչև վերջին թիվը, Ձիս ծախեցի, կովս մորթեցի...

ՉԱՅՆԵՐ. — Ծախեցիր, մորթեցիր... ինչո՞ւ... գժվել ես...

ԱՆԱՀԻՏ. — Ինչո՞ւ եղպես արեցիր:

ԿՈՍՏԱՆ. — Բա վհեց, վոր սեփական տնտեսությունն չունենամ: Կերթամ կոլխոզ մաքուր, դարտակ, վոնց վոր իսկական կոմունա, առանց սեփականության: Այ, կոլխոզ գնալուց առաջ ուժերս կհավաքեմ, կովը կըխժռեմ ու իմ մեջա տարախառըրից շատ ուժ կլի: (Յերգում ե):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ. — (Խիս) Դու եղ ինչ ես խելքդ կորցրել ու սարսաղ-սարսաղ դուրս տալիս: Ի՞նչ ես կապիկի նման թռչկոտում:

ԿՈՍՏԱՆ. — (Չայնը կտրում ե, մտնում ե անհաճ, վոսք բարձրացրած) Հը՞...

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ. — (Չեմքը նրա ուսին դնելով) Լավ բան չես սնում, յեղբայր: Վայել չի աշխատավորին, ունեցածը եժան գնով ծախել կուլակին: Չե՞ վոր դրանով ցածը եժան գնով ծախել կուլակին: Չե՞ վոր դրանով փռաս ես հասցնում բանվորազյուղացիական կառավարություն: (Չայնը բարձրացնելով) Քո կառավարություն:

ԿՈՍՏԱՆ. — (Ապւած) Ինչի՞: Բա չե՞ վոր յես գնում եմ կոլ...

ԱՆԱՀԻՏ. — (Բնդվիջելով) Հարց ա, կթողնենք քեզ նմանին, վոր կոլխոզ մտնի: Վոչ թե կոլխոզ, ալ քեզ ուղղիչ տուն կուղարկենք որենքով:

ՄԱՐՈ. — Ու՞մն ա ծախել ձին: Ասա, ում:

ԿՈՍՏԱՆ. — Մկոյենց զոռքին: Նա վաղուց ուզում եր: Ասում եր, կոլխոզում սեփականութուն պետք չի, սող ել կառավարությունն ա տալու: Դե չես ել...

ԲԱՐՍԵՂ. — Հալա բաղաք տարած չի լինի, կարանք յետ վերցնել:

ԱՆԱՀԻՏ. — Շուտ, Բարսեղ բիձա, եդ անիրավ զոռքի մոտ: (Կոստանին) Փողերը յետ տուր:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ. — Ինչպես թե յետ տուր: Բռնագրովել, քանի վոր կուլակ ե ու փաստարար:

ԱՆԱՀԻՏ. — Դուդ ա: (Բարսեղին) Գնա: (Բարսեղը գնաց):

ԿՈՍՏԱՆ. — (Աղաչական): Իմ ազիդ ախպերտանք, յես ինչ եմ արել... Մի կործանեք ինձ.. Այ փողերը, մի քիչ եմ ծախսել, վերցրեք: (Հանում ե գրպանից) Բոլորը ել չեմ ա՛նի: Կովիս մասցուն ել կոլխոզի դազանին եմ բաշխում: Ամա թե կոլխոզ ընդունեք:

ԱՆԱՀԻՏ. — Վերցրեք փողերը, պահեք: Նրա փայամասը կլինի: (Կոստանին) Գնա քնիք, վոր ժողովին ոչաղ լինես:

ԿՈՍՏԱՆ. — Կերթամ, շնորհակալ եմ, ընկերներ ջան: (Գրնում ե):

(Դրսից բաղխոց յեւ ձայներ): Ել, հավաքվեցեք, մի սհաթից ժողով ա: Ամենդ ել պետք ա գար: Լսում եք, ա խալիս:

ԲԱՐՍԵՂ. — (Գալիս ե): Վրա հասա առա, հակառակ:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ. — Այ, ժողովին ես որինակը պետք ե մեջ բերել ու մի լավ բացատրել:

ԱՆԱՀԻՏ. — Որինակներ շատ կան: Ես գիշեր մի կուլակ կոլխոզի կովի լեզուն ա կտրել:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ. — Այդպես ել գաղանութուն: Շուտով ներանց հաշիվները պետք ե վերջացնել:

(Մտնում եմ Արխանկետր յեւ Բեգլարը):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Կոմբարենքով, ընկեր բերեալիր: Դե, Անահիտ, նախ քան ժողովը, հերթից դուրս ասելիք ունեմ: Դու եսոր ցուցակից հանեցիր մի քանի դեմքեր: Ահա հայտնաբերում եմ քո ինստանցիային, վոր փոմանք, դաժե շատերը, պնդում են յետ ընդունել ամենքին ամբողջապես և ընդհանրապես:

ԱՆԱՀԻՏ. — Պնդում են: Իսկ դու ինչ քաջ ես արել այդ կուլակային թեքման դեմ:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Դե յես ինչ: Մեկը դաշտում զինվոր չի: Յեւ չե՞ վոր համաձայն դիրեկտիվի, յես պարտավոր եմ լայն մասսայի ձայնին ունկնդիր լինել:

ԱՆԱՀԻՏ. — Լսի՛ն: Դու ավելի շուտ ունկնդիր ես հասա մասսային: Դե լավ. մենք մեր միջոցները ձեռք կառնենք: (Բեգլարին): Մենք այստեղ խորհրդակցությամբ ենք զբաղված, ինչ ե պետք:

ԲԵԳՂԱՐ. — Ընկեր նախագահ, յես կարելի յա ասել, վոր եկել եմ սող կյանքիս համար: Փանի վոր յես ինքս կուլակությունից հեռացել եմ, և հիմա վոնց վոր թամամ դիտակից չքավոր, բերել եմ իմ դայավինիս: Ում ըրչներին ինչպես կուզեք, կարաք չընդունել, համա իմ գիրը խնդրում եմ կարդաք:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — (Վերցնում ե նրա հայտարարությունը յեւ կարդում): Հրաժարվում եմ կուլակային կոչումից, քաղաքացի Բեգլար Մաթոսյան Զորյանի, 32 տարեկան, միջահասակ, արական ցեղից, առանձին նշաններ չունի: Առաջին պունկալը՝ յես Բեգլար Մաթոսյան Զորյանս, առաջ պատկանելով կուլակային չինին, ներկայիս ամենուրեք հայտարարում եմ իմ զրկված ձայնով, ընդունում եմ խորհրդային իշխանությունը և

դեմ չեմ կուսակցութեան: Պունկտ լերկրորդ՝ հաշվի առնելով միջազգային դրությունը, Անտանտի և նմանապես չանցնելով չինական սահմաններէից, խնդրում եմ լիկվիդացի անել ինձ, վորպէս կուլակային դասակարգ և հաշվել ինձ պրոլետարական չքավոր ծագումի զավակ: Պունկտ լերկրորդ՝ ներկա մոմենտումը իմ լիքեալութիան գործում ե հաշա Կարլ Մարքսի հետ, կոլխոզական շարժման, քաղաքագիտութեան և անասնապահութեան հետ: Պունկտ չորրորդ՝ հանձնել «Կարմիր Ցանքս» կոլխոզին իմ շարժական և անշարժ կաքողութունը, նմանապես բոլոր մոտավոր աղբականներին, դրանց հաշվում և լեզվաբանական անասուն, և ընտիր խոզս իր ճուտերով: Համաձայն վերահիշյալի, խնդրում եմ հաշվել ինձ կոլխոզում և խաղաղ ձուլվել սոցիալիզմի հետ, վորպիսին պարտավորվում եմ լինել կարճ ժամանակաշրջանում ամբողջապես և լիապես: Սեփական ձեռամբս ստորագրում եմ՝ Բեգլար Զորյան: (Միծաղ):

ՄԱՐՈ. — Այ քեզ:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — Այ թե զո՞ւ ե գրված:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Կոնկրետ հայտարարում եմ, վոր ծիծաղը ներկա մոմենտում մանր բուրժուական լերկույթ ա: Քանի վոր մարդը դարձի յա գալիս և լերկվում ա ընդունել մեր լիքեալութիան, կնշանակի, հարկավոր ա հաստատել կնիքով և բացել նրա առաջ դուռը լայն:

ԱՆԱՀԻՏ. — Դու դուզ ես: Մենք չեա առաջ դուռը իսկապէս վոր լայն կբանանք:

(Մտնում ե Զափար, քաղցնելով մի իր):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — (Արիսակեսին): Դուք, ընկեր, կուսակցութեան անդամ եք:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Բա ի՞նչ: Իսկական տարեկան:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — Յե՛վ դուք հարկավոր եք համարում պաշտպանել նման կուլակային հիմարություն:

ԱՆԱՀԻՏ. — Կարելի ա և ոգնել ես նրան դրելու: Ինչ վոր շատ են գործածվել քո սիրած բառերից:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Թեկուզ հենց եղպես լինի: Դուք ի՞նչ ա, կոնարդինի կոմիսս յեք իմ գլխին: Թե վոր եղպես ա, յես ձեզ չեմ ել ուզում ճանաչած լինել: Ամբողջապես և լիապես յենթարկվում եմ միայն կուսակցական որդաններին և վոչ թե ամեն մի պատահածի: Սկզբունքորեն, այո:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — Հանդարտ, ընկեր: Ինչ ես աքլորի նման վեր-վեր թռչում: Յես նույնպես կուսակցութեան անդամ եմ: Կարելի յե, վոր քեզանից շատ եմ աշխատել նրա շարքերում, բայց և ախպես շարունակ հաշվի յեմ առնում ընկերներիս կարծիքը:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — (Շփոթված) Այո, իհարկե, յես... իսկապէս... և փաստորեն, վոր նա կուլակութունից հրաժարվում ե և կարող ե ձուլվել կոնկրետորեն:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — Ձուլվել... Դուք չեք պատկերացնում ձեզ, թե ախոր ինչ ե կատարվում գյուղում: (Բարձրացնելով ձայնը): Դասակարգը գնում ե դասակարգի դեմ: Մահացու կռիվ ե խորամանկ թշնամու հետ: Անխնա, վճռական: Կուլակներին հետ չե վոր պիտի դրնանք, ալ նրանց դեմ: Տակուհան անել նրանց, ինչպես հիվանդոտ ատամ: Վոչնչացնել նրանց դադանի բնեքը: Իսկ դուք... իսկ դուք նրանց հնարավորութուն եք տալիս ներս սողալու: Տաքուկ տեղ եք առաջարկում: Ամոթ ե, ընկեր, խաղաղութեան յես:

ԶԱՔԱՐ. — Ե՛տենց, բա:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Յեթե վոր գործը նման ընթացք ե ստանում, յես ել... դեմ եմ քվեարկում: Ձեռնապահ եմ ամբողջապես և լիապես:

ԲԵՂԱՐ. — Ինչպէս: Նշանակում ա ատկա՞: Ինչո՞ւ. հիմի ուր երթամ յես: Ուրեմն սաղ ել իմ դեմ են: Անահիտ

Հան, Մարո Հան, Բարսեղ բիձա Հան, Զաքար Հան,
իմ հարազատ հայր...

ԶԱՔԱՐ. — Մխարկեցի, խորթ պաի ասեյիր:

ԲԵԳԼԱՐ. — Զե՛ վոր լեա բոլորը տալիս եմ: Վաչինչ չեմ պա-
հում ինձ համար: Միջոց տվեք, վոր հին մեղքերս քա-
վեմ: Ամենքի փոխարեն կբանեմ, որ ու գիշեր չեմ քնի:
Ինքս կքաշեմ գութանը, լեղունգներովս հողը կքան-
դեմ: Արցունքներովս կջրեմ մեզ անող գետինը: Խրդ-
ճացեք թշվառիս: (Ծնկի վրա ընկած կեղծ նեկե-
կում է):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Ահա տեսեք, թե վոր աստիճանի անկեղծ
չքալոր ա դարձել մարդը փաստապես...

ԲԱՐՍԵՂ. — (Արցունքը սրբելով) Կարելի լա վոր ընդու-
նենք, հա՛... թե չե մեղք ա, հակառակ: Տես վոնց ա
լաց ընում:

ԲԵԳԼԱՐ. — Շնորհակալություն: Ուրեմն համաձայն եք: Տա
ձեզ առ...

ԶԱՔԱՐ. — Սպասիր արքայության գնալը, դարձի լեկող
մեղապարտ: Այ, դու հլա ասա, վոնց վոր խոստովա-
նահորդ, կնշանակի դու հիմա չքալոր ես դարձել, հո-
գուդ համար հեչ մի գրոշ ել ա չես պահել:

ԲԵԳԼԱՐ. — Յերգվում եմ քրիս...

ԶԱՔԱՐ. — Համբերիր: Հարստությունդ չես թաղցրել:

ԲԵԳԼԱՐ. — Հեչ մի գրոշ ել ա:

ԶԱՔԱՐ. — Հա, ըտենց: Ուրեմն ջրհորդ ել կտան:

ԲԵԳԼԱՐ. — Եզ են ա վաղուց տվել ելի ընկերության:

ԶԱՔԱՐ. — Հա, հենց եզ ջրհորի համար ելի ուղում ասել,
ընկեր նախագահ: Յեսիդ ջրհորը քանդեցի ու գետ-
նին հավասարացրի:

ԲԵԳԼԱՐ. — (Ցնցվելով) Ի... Ինչ... Ինչ ասացիր:

ԶԱՔԱՐ. — Հը, ինչ ա: Քանդեցի, ասում եմ, ունի եր հար-
կալոր:

ԲԵԳԼԱՐ. — (Նուպոս) Ինձ... այսինքն ընկերության... Իրա-
վունք չունես ձեռք տալու ուրիշ բարիքին:

ԶԱՔԱՐ. — Մի անհանգստանա, բարիքը չկորավ: Ընկեր քա-
ղաքացիներ, իմ բալաներ, իմ հարազատներ: Այ թե
բախտավորվեցի յես. չե՛ վոր ջրհորում գանձ գտա:

ԶԱՅՆԵՐ. — Գանձ... Ինչ գանձ, ինչ ես ասում:

ԶԱՔԱՐ. — Հավատում չե՞ք: Զաքարը սուտ չի ասիլ իր
բում: Համեցեք տեսեք: (Դնում է սեղանի վրա
չուգունե արկղ):

ԱՄԵՆՔԸ. — Այո ինչ է, չուգունե արկղ:

ԶԱՔԱՐ. — Լավ նայեցեք՝ չի կծում: Նայելը — նայեցեք,
համա չվերցնեք հա:

ՄԱՐՈ. — (Բացելով արկղը): Ընկերներ... փող...

ԲԱՐՍԵՂ. — Յե՛վ աչն ել վոսկիներ, եհե, հակառակ:

ԶԱՔԱՐ. — Նվիրում եմ մեր կոխողի արակտորի համար:

ԱՆԱՆԻՏ. — Եստեղ ենքան է վոր...

ԲԵԳԼԱՐ. — (Հրելով, ագահաբար վրա յե պրծնում արկ-
ղին, կրծքին սեղմում, վայրի գոչում) Ձեմ տա, չեմ
տա... Իմն է, իմն է սա: Տարիներով եմ հավաքել...
Իմ ամբողջ հույսը. իմ ամբողջ կյանքը սա յե... Ձեմ
տա...

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ. — (Արիսակեսին) Տես՞ր չքալորիդ: Կձուկ-
վի մեզ հետ: Քավեց անկեղծորեն: Ել, դու ունի: (Դը-
նում է):

ԲԱՐՍԵՂ. — Այ թե դու վոնցն ես: Յես հավատացի ասած-
ներիդ, նույնիսկ արցունք ընկավ աչքիցս: Ասեցի, դուդ
քամեց իր հին մեղքերը... Ամա դուրս ա գալիս, վոր
ելի հին շուն շան վորդին ես: Փռ, հակառակ:

ԶԱՔԱՐ. — Համա արկղը, Բեգլար աղա, դիր սեղանի վրա:
Առաջ դու պաի հաստատես, վոր դա քոնն ա. յես
եմ գանողը: Դու ամենի առաջ ասացիր, վոր վո-
չինչ չունես: Դե, շուտ:

ԲԵԳԼԱՐ. — Չմոտենաս, չեմ տա, չեմ տա:

ԱՆԱՀԻՏ. — (Հրամայողական) Թող ուղինբազուկթյուններդ,
Ձաքարը դուզ ա ասում, հարկավոր ե վորոշել, ումն
ա պատկանում փողերը և ինչու ելին Թագցրած ջըր-
հորում: Մինչև դեղխորհրդի վորոշումը, արկղը կպահ-
վի եստեղ: Ձաքար, վերցրու:

ԶԱՔԱՐ. — (Վերցնելով) Տուր, տուր, մի ամաչի, եստեղ
ոտարներ չկան: Այ, եղպես: Ուր դնեմ, Անահիտ: Ես-
տեղ: Լավ: Այ, փակի ասի լավ կպահվի, վոր Թշնամոնց
աչքը տրաքվի:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — Ինչպես տեսնում եմ, ձեր կուլակները
շատ ճկուն են:

ԲԱՐՍԵՂ. — Ամենքին ել քշենք, Թող գնան, կորչեն:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ. — Համաձայն եմ նախկին հոետորի հետ:

ԲԵԳՂԱՐ. — (Թուլացած հենվում ե պասին):

(Բեմից դուրս ձայներ. — Տրակտորը, տրակտորը):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — (Լուսամուտից նայելով) Ահա տղերքն
ել լավ ժամանակին հասան: (Ձայներ, ուրախություն
թե բեմի վրա, թե բեմից դուրս):

ԶԱՔԱՐ. — (Արշալույսին) Եհ, դու իմ հարազատ, երեվում
ա, կովոդ համարձակն ես: (Յույց սալով նրա դեմքի
սպին) Ես ինչ նշան ա, ումից ես ստացել:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — Եհ, ծերուկ, Վրանգելը հիշատակ Թողեց
Պերեկոպի կովի մասին: Բայց մենք նրանց ավելի ան-
մոռաց հիշատակ տվինք: (Բեմից դուրս հեռվից յերգ,
վորն աստիճանաբար ուժեղանում ե):

ԶԱՔԱՐ. — (Լուսամուտի մոտ) Եհ, ապրեք, վոնց վոր ջո-
կովի ըլի: Թամամ արժիքներ են:

ԱՆԱՀԻՏ. — Այս կողմ, ընկերներ, այս կողմ:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՄ. — Ինչու այս կողմ: Թող խրճիթ գնան, վոր-
տեղ լինելու չե ժողովը:

(Բեմից դուրս ձայներ — Հովհաննես, Սարգիս, շուտ,
բանվորներ են յեկել, հարվածալին բրիգադ):

ՄԱՐՈ, ԲԱՐՍԵՂ. — Ընկերներ, վողջունում ենք, կեցցե
բանվորա-գյուղացիական կապը... կեցցե...

(Բեմի յեսվից — կեցցե: Գուրար արմուկ, յերգ):
Բեմի վրա գտնվողները նույնպես սկսում են յերգել
յեվ հեռանում են բեմից):

ԲԵԳՂԱՐ. — (Ընկնված, նստում ե sawուրեթի վրա): Բո-
լորը բացվեց: Կորավ: Այժմ ուր գնամ: (Պաուզա):
Հա, պետք ա հեռանալ ես կողմերից... հեռու... (Պա-
զա): Վոչինչ, յես մենակ չեմ: Մենք ֆանդերը իմա-
ցողներից ենք, Հյա մենք ելի ցույց կտանք մեզ: Հը-
լա մենք կխառնակենք եղ անիծյալներին: (Մտնում ե
Ձաքարը):

ԶԱՔԱՐ. — (Մասնացնելով դուրս) Չիք... չիք...

ԲԵԳՂԱՐ. — Յես քեզ...

ԶԱՔԱՐ. — (Հանդարտ) Ավելիք: Չիք... Գեղխորհրդում
հարկավոր ա մաքրություն պաշտպանել ու զանազան
կեղտերն ու անպետքությունը չի Թուլատրվում:
Չիք...

ԲԵԳՂԱՐ. — Սպասիր դու, ոձ...

ԶԱՔԱՐ. — Չիք... (Կալինինի պատկերին աչքով անելով)
Լավ ե, չե, Միխայիլ Իվանիչ, ուժը մերն ա: Ենպես
չե՛, Դեհ, հիմա, Կալինիչ, գնանք ժողովի: (Հանում ե
պատկերը յեվ գնում):

ՎԱՐՍԱԳՈՒՅՐ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐՐՈՐԴ

Դաս: Վրան բլրակի լանջին: Մուսֆին գրված է՝ «Կարմի Յանգ» կոլխոգի դասային ռար: Վրանի գրված ծածանվում է կարսի դու: Վրանի խորում սեղան, լի թղթերով. սարսեմներ, նստաններ: Վրանի յեքվի մասում կախված է շրանի կոլեկցիաների մեծ փաթեղ՝ մուսֆին՝ նստելու կոնդ: Մի կողմ շարժական դարբնոցի անկյուն, փաթեղից յերեմնապես լսելի յե աշխատանքի ձայներ: Հեռվից լսվում է կոլխոգիկների յերգը:

Լեվոն.—(Հեռախոսի մոտ) Լսում եմ, այո, շաբաթն է. «Կարմի Յանգը»: Վորտեղից եք խոսում: Յերրորդ մասից: Բանն ինչո՞ւն է (Վրդովված) Զի կարող պատահել: Միթե կոտորվեց: Իսկույն կհանձնեմ ընկեր Արշալույսին: Ի՞նչ: Ով եր ձեզ հետ խոսում: Ռուբենյանը: Դե, Լևոն Ռուբենյանը, վոր տեխնիկումից ուղարկված է ձեզ մոտ պրակտիկայի: Շատ բարի, իսկույն կասեմ: Սպասեք հեռախոսի մոտ (Կանչում է) Ընկեր Արշալույս: (Դարբնոցից դուրս է գալիս Արշալույսը, սրբելով ֆրսիմը):

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Ի՞նչ կա, ընկեր:

Լեվոն.—Յերրորդ մասը կանչում է ձեզ: Ի՞նչ վոր կոտորվել—փչացել է:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Ապա տեսեմ: (Վերցնում է խոսափողակը): Արշալույսն է խոսում: Ի՞նչ է պատահել: Իսկույն կուղարկեմ նորոգելու: Իսկ մինչ այդ, կուղար-

կեմ ձեզ մոտ մասից շարժացան, վորպեսզի աշխատանքը չդադարի: (Լեվոնին): Ասա այնտեղ դարբնոցում Յերուին, վորպեսզի անմիջապես գնա յերրորդ մասը, անիվը նորոգելու: (Լեվոնը գնում է դարբնոց): Վորտեղից վերցնել: (Հեռախոսում): Ընկեր, նոց): Առաջին մասն է: Ի՞նչպես է տվեք առաջին մասը: Առաջին մասը ծրագրերը լրիվ գնում ձեզ մոտ աշխատանքը: Այսօրվա ծրագրերը լրիվ կկատարեք: Կես ժամից: Շատ բարի: Անմիջապես մեկ շարժացան ուղարկեք յերրորդ մասը: Վաչինչ, յեթե մի ժամով ուշ վերջացնեք: (Դնում է փողակը: Վերջին բառերի ժամանակ մեկնում է Արիստակեսը):

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Յերրորդ մասը: Ի՞նչ ուղարկել: Կատեգորիկորեն անկարելի չէ: Այստեղ սկզբունքորեն չես եմ կարգադրում, դուք իմ վրայով եք թռչում, իմ ֆրոնտը մերկացնում եք:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Հանդարտ, հանդարտ: Վեր-վեր մի թռչի: **ԱՏԻՍՏԱԿԵՍ.**—Փաստորեն բողոքում եմ գործերիս մեջ

խառնվելու համար: Առաջին մասը չես եմ ղեկավարում: Յեվ առհասարակ ու լնդհանրապես, ամբողջ կոլխոգի համար պատասխանատու չեմ:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Լո՛ր, ասում եմ: Յեվ լսի՛ր ուշադրությամբ: Քո ղեկավարության վերջ—հասկացա՛ր:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Այսինքն այդ ինչպե՞ս, իսկապես:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Համբերությո՛ւն, շուտով կիմանաս: (Պատասխանում է)

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Այսինքն... ինչպե՞ս ասած... տեխնիկորեն անցյալ տարվանից, իսկ կոնկրետորեն՝ դեռ չես գերմանական ֆրոնտում ելի, վոր տվել ելի դիմում դեմոկրատ կուսակցության:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Հա... ղեմոկրատական... աղպես, այդպես:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Արյուն ելի թափում:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Յերկրորդ կարգի աբոգում, հա՛, ինչ հալտնի չէ:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Ինչ կա վոր, միթե ֆրոնտում մասգործ-
ներ հարկավոր չեյին, վոր կովողներին միս հասցնե-
յին: Բավականին իդեոլոգիական չե՞նք կողմիցնը-
ման հարցեր տալը:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Կնշանակի, ֆրոնտում դու քո արյունը չե-
լիր թափում, այլ գոմեշի... Այդպես, ադպես... Իսկ
քաղաքացիական կոնֆլեկտում մասնակցել ես... Կար-
միր բանակի շարքերում:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—(Գլուխը փռելով): Դասակարգային տեսա-
կետով չեյի կարող... Իմ հայրը եկանոմիկորեն չեք հա-
մապատասխանում խորհրդային իդեոլոգիային...

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Կնշանակի քո հայրը կուլակ եր... Այդպես,
այդպես: Ախր լես տեսնում եմ, վոր դու շատ ես նը-
ման հորդ... իդեալոգիկորեն... (Վնուկան): Դե այժմ
բոլորը պարզ ե... Դուք ազատ եք, թանգագին ընկեր:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Այսինքն, ինչպես ազատ եմ... Թե վոր լես
կոլխոզի ղեկավարն եմ, խնդրում եմ չխանդարել ինձ
կոլխոզական աշխատանքների մեջ... Վորպեսզի կա-
րողանամ վերամշակել, կազմակերպել և կապել ցանք-
սի մասշտաբով: (Մտնում է Անահիսը, քղթեով, լրա-
գրեցով):

ԱՆԱՀԻՏ.—Շատ դուզ ա: Արդեն ժամանակ է, Արխատա-
կես, վոր կապես ունեցած-չունեցածդ:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—Դու եյիր պակաս: Քո տեղը գյուղխորհուր-
դումն ե, իսկ եստեղ լես եմ տերը:

ԱՆԱՀԻՏ.—Դե, տեր, ստացիր հաշիվներդ, վերովհետև մեզ
մոտ չի թաւլատրվում տերեր ունենալու: Յես բերել
եմ քեզ գրություն շրջկոմից: Ստացիր:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ.—(Առանձնացնելով, կարդում է) «Անմիջա-
պես ներկայանալ շրջկոմ, գործերը հանձնել կուսակ-
ցության անդամ Մարո Լուսինյանին»: (Բնկնելով տա-
րուրեսի վրա): Կոնկրետորեն... մաքրազարդում են:
(Գնում է):

ԱՆԱՀԻՏ.—Մարտին անցկացրին կուսակցության անգամ:
Յես անշափ ուրախացա. լավ աղջիկ է—ակտիվ, գի-
տակից, մարտնչող:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Շատ ուրախ եմ: (Հեռացող Արխակեսի
մասին): Իսկ ես ծաղկին կարեցին մեր մարմնից:

ԱՆԱՀԻՏ.—Տակոից: Դեհ, ցանքսը ինչպե՞ս ե:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Արի կարգա մասերի տեղեկությունները:
(Յերկուսն էլ հենված սեղանին, նայում են ու ի-
րար հետ ցածր խոսակցում):

ԼԵՎՈՆ.—(Վորն առաջուց յեկել եր): Ինչպես ե գնում
ցանքսը, ինչպես ե սոցմրգումը հարևան կոլխոզի հետ:
(Բեմից դուրս լավում է հեռովից հասնող յերգի ձայն):

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Լեոն, մի իմացիր, տես, ինչո՞ւ չեն աշխա-
տում:

ԼԵՎՈՆ.—Դա յերկրորդ մասն է: (Հեռախոսով): Տվեք յերկ-
րորդ մասը: Ո՞վ է հեռախոսի մեջ յերգում: Ա՛, պա-
պիկ Ջաքար, դու ի՞նչ ես եդտեղ թույլ տվել, վոր
անկարգություններ անեն աշխատանքի միջոցին, ա...
չինգ ըոպե ընդմիջում ե, դե դա ուրիշ: (Արեալույ-
սին): Պապ-Ջաքարն ե ղեկավարում խմբական յերգը:
Որինական ընդմիջում ե:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Ուրեմն, կնշանակե, ներկալիս աշխատանքի
պատկերը հետևյալն ե. — առաջին մասը ցանել է հինգ
հեկտար ցորեն, յերկրորդ մասը՝ գարի յերեք հեկտար:
Յերրորդ մասը՝ յերկու և կես, չորրորդ... (Ցածր խո-
սակցում են):

(Յերեվում է Ջաքար, լրագիրը ձեռքին):

ԱՆԱՀԻՏ. Կնշանակե, ծրագիրը դեռ չի խախտված:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Վախենում եմ, հետագայում կաղանք: Ձիա-
ները լգար են, վատ են կերակրել մինչև կոլխոզ մըա-
նելը: Իսկ այժմ ցանքսի վերջում բոլորովին ուժա-
սպառ են յեղել:

ԱՆԱՀԻՏ.—Շարունակ այդպես ե լինում: Ժամանակը հար-
վածում ե, չի սպասում, իսկ ուժերը սպառվում են:
Հարկավոր ե մի բան ձեռնարկել, ապա թե վորչ, ծրա-
գիրը չենք իրագործի:

ԶԱՔԱՐ.—(Մտնելով վրանը, լրագիրը ձեռքի): Բարեկամ-
ներս, տպել են, տպել:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ո՞ւմ, ի՞նչ:

ԶԱՔԱՐ.—Մեր կոլխոզը: Մեզ ամենքիս տպել են: Ամա-
կնձ մեն-մենակ, վոնց վոր ամենից գեղեցիկը: Ահա,
պարծեցիր, թողն իկս, քո պապով: Տես, դու յեղ հա-
սիր ես պատվին: Շանց տուր, վոր դու կառավարու-
թյան թողակը գուր չես լավել: Լավ գեղատեսե-
ղարձիր, կապվիր հողի հետ:

ԼԵՎՈՆ.—Կաշխատեմ, պապ-Զաքար, կաշխատեմ:

ԶԱՔԱՐ.—Հենց ետ ա, վոր կա: (Դարձյալ հրճվում ե լու-
սանկարով): Տես, հիմի սաղ խորհրդային լերկերը գի-
տե Զաքար-ամուսն: Դիպի նայում են ու ասում—ասա
թե ինչ թավուր ա Զաքար-ամին: Հը, շատերն ել կնա-
խանձեն: Այ, ես միբուր մի քիչ խարաբ ա ասում,
պատկերս պարզ չի լերևում: Ասես թե մամուռով պա-
տած լինի:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Դե դու յեղ ածիլվիր, Զաքար-ամի:

ԶԱՔԱՐ.—Ինչ կա վոր, մորումն ու խոտը մի բան ա, կա-
րելի յա հնձել, համա թե աստարոժնի: (Նստում ե կոն-
դի վրա ու զմայլվում լուսանկարով):
(Արագ մտնում ե Մարոն):

ՄԱՐՈ.—Ինչ ե պատահել Արիստակեսի հետ, ցնդել հո չի:
Մոտ վաղեց, հարա-հրոցով ճխտեց ձեռքս ես կա-
պոցն ու ասաց.—«կառավարիր» ու փախավ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Մի վախեցիր, նրանից լավ կկառավարենք: Նա
զտվում ե. նրա տեղ ժամանակավորապես դու յե-
նշանակված:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Գուցե ե ընդմիջա մնաս: Դե, քու մասում
ինչպես են աշխատում:

ՄԱՐՈ.—Լավ են աշխատում: Մեր հինգերորդ մասը սոց-
մրցման ե կանչել վեցերորդ մասին: Մենք առավոտ-
վանից առաջ ենք կտրել կես հեկտար: Մերոնք ու-
րախ են: Համա հմի ուրիշ կերպ ա գասավորվում
գործը:

ԱՆԱՀԻՏ } —Ի՞նչ կա վոր:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ } —Մեր հինգերորդ մասը սոց-
մրցման ե կանչել վեցերորդ մասին: Մենք առավոտ-
վանից առաջ ենք կտրել կես հեկտար: Մերոնք ու-
րախ են: Համա հմի ուրիշ կերպ ա գասավորվում
գործը:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Այ քեզ բան: Ի՞նչ պատահեց լեզան վոր:

ՄԱՐՈ.—Կերևա, վոր հիվանդ ա յեղել, վախտին չենք ի-
մացել: (Պառլզա):

ԱՆԱՀԻՏ.—Այո, լերկու լծկան—այսպիսի ժամանակ:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Իսկ աշխատավորների վրա ազդեց եզ պա-
տահարը:

ՄԱՐՈ.—Բա չազդեց: Ասողներ յեղան, վոր լավ կլիներ,
վոր սկի...

(Ներս ե վազում Բարսեղը, այլալված):

ԲԱՐՍԵՂ.—Ախպերտանքս, ես ինչ ա, հեռախոսով մի լավ
հայհոյեցեք:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ո՞ւմ, ինչո՞ւ:

ԲԱՐՍԵՂ.—Տասերորդ հողամասում դարու տեղ սխեռ են
ցանում: Մի հեկտար կլի, հա: Համա ձեզ պարզ
հայտնի լա, վոր դարին չի կարելի ուշացնել, համա
սխեռը դեռ վախտ ունի:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ապա դու ի՞նչ ելիր շինում: Ինչո՞ւ թույլ տվիր:
(Հեռախոսով): Տասերորդ մասը: Հա, Պետրոս, դու
յես: Սխեռ եք ցանում: Կարելի յա տանձ կամ ձմե-
րուկ ել կցանեք: Միթե հացահատիկը վերջացրիք: Ան-
միջապես պարտավոր ելիք շտաբին իմաց տալ: Մենք

ձեզ ուրիշ մաս կտեղափոխեցինք: (Արշալույսին): Վոր-
տեղ ե հարկավոր:

ԼԵՎՈՆ.—(Նայելով քարեզին): Տասը տարեկան մասը:

ՄԱՐՈ.—Ձե, իմ մասն ա հարկավոր պահպանել:

ԱՆԱՀԻՏ.—Դուզ ա: (Հեռախոսով): Դուք, բարեկամներս,
անցեք ձեր լծկաններով հինգերորդ մասը: Դե, աշ-
խուհով շարժվեցեք, թե չե, Աջաձորի կոլխոզը սոց-
մրցումը կտանի, մենք յետ ենք մնում: Լևոն, վազիր
տասերորդ, հարվածային կարգով կազմակերպիր տե-
ղափոխումը:

(Լեվոնը գնաց):

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Ապա մի հաշվի առնենք աշխատանքը: Մի
նալենք ցանքսի քարտեղը, տեմենք արդյոք իրագոր-
ծում ենք սոցմրցման պայմանագիրը: Անահիտ, նը-
շանակիր: Մարո, կարդա պայմանագրի կետերը: (Ցածր
խոսակցելով աշխատում են. յերբեմն լսելի յե—ցո-
րեն, իննսուն յթ հեկտար... գարի հաջորդ հիսուն...)

(Մսնում ե Կոստանը, մոայլված):

ԿՈՍՏԱՆ.—(Նկատելով քնած Զաֆարին): Ըհ, խռմփում
ա, համա յես... աշխատելուց պորտա ցավեց: (Մտե-
նում ե յեվ վոսֆով հրում):

ԶԱՔԱՐ.—(Վեր թռչելով): Ա՞, ի՞նչ... թու, ննջել էյի կար-
ծեմ: Եհ, անպիտան ծերությունը մեջքս կտարեց, եհ,
չեմ հասնի ջահելներին: Վսնց եյի հուփ տալիս բոլո-
րին, թե վոր մի քսան տարի դեն ջահելանալի, հե, հե,
հե...

ԿՈՍՏԱՆ.—Աղավառի բազմել ես ըստեղ ու յես բիրադիբի
տեղ աշխատում եմ: (Պառկում ե):

ԶԱՔԱՐ.—Եհե, այ քեզ աշխատավոր Հո արջն ել ետենց
ա աշխատում իր քունջում նստած: Վեր, գնա սոց-
մրցման, լողոր: (Քարե ե ցալիս վոսֆից):

ԿՈՍՏԱՆ.—Թող, քավթառ, աշխատել եմ մինչև բուկս, բոլ

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Դուք ե ընդմիշտ մնա: Դե, քու մասում
ի՞նչպես են աշխատում:

ՄԱՐՈ.—Լավ են աշխատում: Մեր հինգերորդ մասը սոց-
մրցման ե կանչել վեցերորդ մասին: Մենք առավոտ-
վանից առաջ ենք կարել կես հեկտար: Մերոնք ու-
րախ են: Համա հմի ուրիշ կերպ ա դասավորվում
գործը:

ԱՆԱՀԻՏ

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ } —Ի՞նչ կա վոր:

ՄԱՐՈ.—Ցերկու լծկան դուրս յեկան շարքից. ձիու վոտը
ցավ տվավ, իսկ յեզն ել ընկավ:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Այ քեզ բան: Ի՞նչ պատահեց յեզան վոր:

ՄԱՐՈ.—Կերեա, վոր հիվանդ ա յեզել, վախտին չենք ի-
մացել: (Պառկա):

ԱՆԱՀԻՏ.—Այո. յերկու լծկան—այսպիսի ժամանակ:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ.—Իսկ աշխատավորները վրա աղղեց եզ պա-
տահարը:

ՄԱՐՈ.—Բա չազդեց: Ասողներ յեզան, վոր լավ կլիներ,
վոր սկի...

(Ներս ե վագում Բարսեղը, այլալված):

ԲԱՐՍԵՂ.—Ախպերտանքս, ես ի՞նչ ա, հեռախոսով մի լավ
հայհուցեցեք:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ո՞ւմ, ի՞նչո՞ւ:

ԲԱՐՍԵՂ.—Տասերորդ հողամասում գարու տեղ սիսեռ են
ցանում: Մի հեկտար կլի, հա, Համա ձեզ պարզ
հայտնի յա, վոր գարին չի կարելի ուշացնել, համա
սիսեռը դեռ վախտ ունի:

ԱՆԱՀԻՏ.—Ապա դու ի՞նչ ելիր շինում: Ինչո՞ւ թույլ տվիր:
(Հեռախոսով): Տասերորդ մասը, Հա, Պետրոս, դու
յես: Միտեռ եք ցանում: Կարելի յա տանձ կամ ձմե-
րուկ ել կցանեք: Միթե հացահատիկը վերջացրիք: Ան-
միջապես պարտավոր ելիք շտաբին իմաց տալ: Մենք

ձեզ ուրիշ մաս կտեղափոխեցինք: (Արեալույսին): Վորտեզ ե հարկավոր:

ԼԵՎՈՆ.—(Նայելով քարեգին): Տասչորսերորդ մասը: ՄԱՐՈ.—Ձե, իմ մասն ա հարկավոր պնդացներ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Դուզ ա: (Հեռախոսով): Դուք, բարեկամներս, անցեք ձեր լծկաններով հինգերորդ մասը: Դե, աշխուժով շարժվեցեք, թե չե, Աջաձորի կոլխոզը սոցմրցումը կտանի, մենք յետ ենք մնում: Լեոն, վազիր տասերորդ, հարվածային կարգով կազմակերպիր տեղափոխումը:

(Լեվոնը գնաց):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ապա մի հաշվի առնենք աշխատանքը: Մի նայենք ցանքսի քարտեզը, տեսնենք արդյոք իրագործվում ենք սոցմրցման պայմանագիրը: Անահիտ, նըշանակիր: Մարո, կարգա պարմանադրի կետերը: (Ցածր խոսակցելով աշխատում են. յերբեմն լսելի յե—ցորեն, իննսուն յոթ հեկտար... դարի հարյուր հիսուն...)

(Մնում է Կոստանը, մնայլված):

ԿՈՍՏԱՆ.—(Նկատելով քնած Ջաֆարին): Ըհ, խուժում ա, համա յես... աշխատելուց պորտոս ցավեց: (Մոտենում է յեվ վոսֆով հրում):

ՋԱՔԱՐ.—(Վեր քոչելով): Ա՞, ի՞նչ... թու, ննջել եյի կարծեմ: Եհ, անպիտան ծերութունը մեջքս կոտրեց: Եհ, չեմ հասնի ջահելներին: Վոնց եյի հուսի տալիս բոլորին, թե վոր մի քսան տարի դեն ջահելանալի, հե, հե, հե...

ԿՈՍՏԱՆ.—Աղավարի բազմել ես ըստեղ ու յես բերադեքի տեղ աշխատում եմ: (Պառկում է):

ՋԱՔԱՐ.—Եհե, այ քեզ աշխատավոր: Հո արջն ել ետենց ա աշխատում իր քունջում նստած: Վեր, գնա սոցմրցման, լողը: (Քարե ե սալիս վոսֆից):

ԿՈՍՏԱՆ.—Թող, քավթառ, աշխատել եմ մինչև բուկս, բոլ

ա: Այ քեզ կոլխոզական կյանք: Իմ խրճիթում յես աղա եյի. յերբ ուզենայի՝ կպռակելի, յերբ քեֆս տար՝ կաշխատելի: (Միայնց հեռ վիճում են: Հեռախոսի զանգ):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ի՞նչ կա, այո, յես եմ: Ի՞նչ, ի՞նչ: Կոստանը: Ինչպես թե գնաց: Ձին արձակեց: Այ քեզ անզգամ: Ո՛ւր ե նա այժմ:

ՋԱՔԱՐ.—Հրեա, աշխատանքի հերոսը:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—(Խիստ): Ինչո՞ւ թողիր աշխատանքը:

ԿՈՍՏԱՆ.—Մարմնական պատճառաբանությամբ: Ցեա ինձ հանգիստ նշանակեցի:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ապա ձին ինչո՞ւ յես արձակել:

ԿՈՍՏԱՆ.—Իմ ձին չի՞ կռվեմ կլծեմ, կուզեմ կարձակեմ:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ինչպե՞ս թե բռնը: Ձե վոր դու կոլխոզնիկ ես: Ունեցածդ հասարակաշնաբերը:

ԿՈՍՏԱՆ.—Ինչ անեմ, չե՞ վոր նա ինձ համար թանգ արժի: Գուռակ եմ մեծացրել: Ձե՞ վոր յես նրա համար փոց վոր հայր ու մայր, համա ըստի...

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ինչ ըստի... ասա:

ԿՈՍՏԱՆ.—Մարկոսանց ձիու վառը կոտրավ, Հավլենց յեզը ոտակավ, հիմի յել իմին են գոռ տալի: Ձեմ ուզում: Այ, կհեծնեմ ձիս ու... մնաք բարով: Կեթամ ձեր կոլխոզից:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Այ թե ինչպիսին ես դու: Մենք քեզ մի անգամ ներեցինք, Հիշում ես գլուղիորհրդում:

ԲԱՐՍԵՂ.—Ելի հի՛նը: Հը՞, լեղիդ ճաքավ, վոր յեզը ընկավ: Հակառակ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Իսկ կո՞րդ վոր մորթեցիր, չխղճացիր: Մերած ձիդ վոր գորշներով ծախեցիր կուլակին, չխղճացիր:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—(Խիստ): Կոլխոզի սոցմրցումը տապալում ես: Ցանքսի կամպանիային հարվածում ես: Դա կնշանանակե— փախուստ աշխատանքի վալրից: Քաղաքացիական կե— հարվածում կոլխոզին մեջքից: Քաղաքացիական

կոիքներին եղ տեսակներին զնդակահարում ելինք: ԶԵ վոր հիմա յեւ կոիվ ե մեզ մտաւ. կոիվ դասակարգալին թշնամու հետ, կոիվ նոր կյանքի համար, խորհրդալին տնտեսութեան համար:

ԲԱՐՍԵՂ.— Բա չէս ամանչում, յեզան գլուխ:

ԿՈՍՏԱՆ.— (Շփոթված): Դե յես չեյի մտածել եղբան խոր ծալքերը... Թե վոր ետենց ա, յես հո փաստարար չեմ... գնում եմ լծեմ: (Ուզում ե գնալ):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— (Մեղմ): Այ, աղպես, թե վոր դու ուրիշ դասակարգից լինելիր, շատ ել չեյինք յերկարացնի... չե՞ վոր դու մեր յեղբայրն ես: Քո մասին հոգս ենք տանում, համա դու քո սեփական շահը չես հասկանում: Դե, գնա ու կորցրածդ ժամանակը վրա տուր: Հանգիստ ժամանակ ելի կիսոսենք: (Կոստանը գնում ե): Կիսագիտակից ե, հարկավոր ե նրանց հետ պարապել:

(Ներս ե վազում Լեվոնը):

ԼԵՎՈՆ.— Լսե՛լ եք նորութիւն: Մեր հարեան շրջանը տանում ե սոցմրցման հաղթանակը: Վաղը վերջացնում են ցանքսերը:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Եղպես հա՛: Մենք յէտ ենք մնում: Վատ ե, յեղբայրներ: Հարկավոր ե վերջին ձիգը թափել, վոր չխայտառակվենք: Եհ, այ քեզ ձախորդութիւն, լծկաններ ել չկան...

ԲԱՐՍԵՂ.— Եհ, մեկն ընկնում ե, մյուսը չի քաշում, եհ, հակառակ:

ՄԱՐՈ.— Զի լինի, վոր սովորից ոգնութիւն խնդրենք:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Դե, ինչ արած, քանի վոր անհաշողութիւն ե պատահել, պետք ե դիմենք:

ԱՆԱՀԻՏ.— Քաղաքից գալիս, սովորի վարիչին հանդիպեցի ճանապարհին, նա ինքն սուղարկից ոգնութեան հասնել:

ա: Այ քեզ կոխողական կյանք: Իմ խրճիթում լես աղա ելի. յերբ ուզենայի՝ կպռկէյի, յերբ քեֆս տար՝ կաշխատելի: (Միմյանց հետ վիճում են: Հեռախոսի զանգ):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Ի՜նչ կա, ալո, յես եմ: Ի՜նչ, ի՜նչ, Կոստանը: Ի՜նչպես թե գնաց: Զին արձակեց: Այ քեզ անզգամ: Ո՛ւր ե նա այժմ:

ԶԱՔԱՐ.— Հրես, աշխատանքի հերոսը:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— (Խիս): Ինչո՞ւ թողիր աշխատանքը:

ԿՈՍՏԱՆ.— Մարմնական պատճառաբանութեամբ: Յես ինձ հանդիստ նշանակեցի:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Ապա ձին ինչո՞ւ լես արձակել:

ԿՈՍՏԱՆ.— Իմ ձին չի՞. կուզեմ կլծեմ, կուզեմ կարձակեմ:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Ինչպէս թե բռնը: ԶԵ վոր դու կոխողիկ ես: Ունեցածդ հաւարակայնաբերը:

ԿՈՍՏԱՆ.— Ինչ անեմ, չե՞ վոր նա ինձ համար թանգ արժի: Քուռակ եմ մեծացրել: ԶԵ վոր յես նրա համար վոնց վոր հայր ու մայր, համա ըստի...

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Ինչ ըստի... տա:

ԿՈՍՏԱՆ.— Մարկոսանց ձիւս վորը կոտորավ, Հավիենց յեզը տատկավ, հիմի յի իմին են գոռ տալի: Զեմ ուզում: Այ, կհեծնեմ ձիւս ու... միտք բարով: Կեթամ ձեր կոխողից:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Այ թե ինչպիսին ես դու: Մենք քեզ մի անգամ ներեցինք: Հիշե՛մ ես գլուղխորհրդում:

ԲԱՐՍԵՂ.— Ելի հի՜նը: Հը՞, լեղիդ ճաքավ, վոր յեզը ընկավ: Հակառակ:

ԱՆԱՀԻՏ.— Իսկ կովդ վոր մորթեցիր, չխղճացիր: Միրած ձիգ վոր պրոշներով ծախեցիր կուլակին, չխղճացիր:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— (Խիս): Կոխողի սոցմրցումը տապալում ես: Յանքսի կամպանիային հարվածում ես: Դա կնշանակե — փախուստ աշխատանքի վալրից: Դա կնշանակե — հարվածում կոխողին մեջքից: Քաղաքացիական

ԶԱՔԱՐ.—Դե դուք ել ինձ գրեցեք ձեր շտաբի ցուցա-
կում, ինչպես թիկնապահ, քանի վոր յես հիմի պատ-
վաժոր անդամ եմ ու գազեթներում սուրաթս տպել են:
ԱՆԱՀԻՏ.—Շատ բարի: Դե գնանք, թիկնապահ: (Գնացին):
ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ո՛ւր կորավ Լևոնը:
ՄԱՐՈ.—Հրեն, վազում ե:

(Ներս է վազում Լեվոնը):

Լեվոն.—Լաբը կտրված էր: Անպայման կուլակների ա-
րածն ե:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Հարկավոր ե ուժեղացնել պահապանները:
(Հեռախոսով): Տվեք սովխոզ «Զագ»: Սովխոզի վա-
րիչին: Ի՞նչ նա այդտեղ չի: (Գցելով փողակը): Թո՛ւ,
մի՞թե չի հաջողվի:

ԲԱՐՍԵՂ.—Շատ պարզ ա, գարմանալու բան չկա: Յես մե-
րոնց լավ եմ ճանաչում: Մեկ վոր անհաջողութուն
պատահեց, կսկսեն ագռափների նման կրկնալ: Հինը
հլա շատերի մեջն ա նստած:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ծանոթ ե ինձ այդ հիվանդութունը: Ան-
գիտակիցներ դեռ շատ են, իսկ կուլակային ոյրններն
եյ նրանց ոգնության կհասնեն: Եհ, թե կալոննան
հիմա գար, ամբողջապես ցանքսը կվերջացնելինք:
Ահագին աշխատանք ենք արել ու վերջին բոլորին...
(Մտնում են Անահիտը, Մարոն, Զաքարը՝ չայնիկը
ձեռքին):

ԱՆԱՀԻՏ.—Ամեն ինչ արվեց:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Տրտնջում եյին:

ԱՆԱՀԻՏ.—Վոմանք զանգատվում եյին, վոր անասունը հոգ-
նել ա, ու իրենք ել ուժատապառ են լեղել: Արշալույս,
առանց քեզ հետ համաձայնեցնելու, յես կարգադրեցի:
ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ի՞նչ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Թույլ տեղերը անցկացրի ախտիվ կոմունիստ-
ներին, վոր տրամադրությունը բարձրացնեն:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ով գիտի, յերբ կուղարկեն, մեզ համար
ամեն բոլի թանգ ե: Ապա զանգահարենք: (Զան-
գահարում ե): Թո՛ւ, չեն պատասխանում:

Լեվոն.—Գուցե փչացել ե: (Վերցնում ե խողովակը):

Հենց այդպես ե վոր կա, փչացել ե: Գնամ ստուգեմ:

ԶԱՔԱՐ.—Հենց ետ ա վոր կա. բարեկ տեղն ա կտրվում:
Դե յես ել գնամ: (Գնում ե խորք):

ՄԱՐՈ.—Յես առաջարկում եմ ետոր գիշերն ել աշխատենք
լապտերներով:

ԲԱՐՍԵՂ.—Ինչ կա վոր, լավ ե լապտերներով, հակառակ:
(Զանգահան կողմերից լսվում են ռալկների ձայն յել
յերկաքի գրնգոց):

ԶԱՅՆ.—(Մոտ մասից): Շաբաշ, ճաշի:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Եհ, ժամանակին չի ընդմիջումը: (Մտնե-
լով): Ահա ինչ, ո՛ւր ե Զաքար-ամին: Լևոն, ձայն տուր,
այդ կողմերում կլի:

Լեվոն.—(Բարձրավանդակից): Զարար, այ պապիկ-Զա-
քար:

ԶԱՔԱՐ.—Հե, հե...

Լեվոն.—Վերադարձիր շտապ: Գալիս ե:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Անահիտ, դու մեր տնտեսն ես, դե կար-
գադրիր, վոր ճաշը դաշտ տանեն: Յուրաքանչյուրին
կրկնակի ճաշ տուր: Դրա փոխարեն հանգիստը վերաց-
րեք: Թող աշխատանքի ընթացքում ուտեն:

ԶԱՔԱՐ.—Ահա յես, ծերուկս, անդադրում չղջիկս, ո՛ւմ եմ
հարկավոր:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Դու, Զաքար, ստացիր Անահիտից ճաշը և
բաժանիր մասերին: Թող ուտեն, չընդհատելով աշխա-
տանքը, իրար փոխարինելով: Մի խոսքով, Անահիտը
քեզ ամեն ինչ կբացատրի: Մարո, իսկ դու վազիր հե-
ռախոսի աշխատակցի մոտ, զանգահարիր բոլոր մա-
սերը, վորպեսզի անասունները բաց չթողնեն և մե-
քենաները չկանգնեցնեն: (Մարոն գնում ե):

ԶԱՔԱՐ.—Դե դուք ել ինձ գրեցեք ձեր շտաբի ցուցա-
կում, ինչպես թիկնապահ, քանի վոր յես հիմի պատ-
վալոր անդամ եմ ու գաղեթներում սուրաթս տպել են:
ԱՆԱՀԻՏ.—Շատ բարի: Դե գնանք, թիկնապահ: (Գնացին):
ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ո՛ւր կորավ լեռներ:
ՄԱՐՈ.—Հրեն, վազում ե:

(Ներս է վազում լեվոնը):

ԼԵՎՈՆ.—Լաբը կտրված եր: Անպայման կուլակների ա-
րածն ե:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Հարկավոր ե ուժեղացնել պահապանները:
(Հեռախոսով): Տվեք սովխոզ «Զագ»: Սովխոզի վա-
րիչին: Ի՞նչ: Նա այդտեղ չի: (Գցելով փողակը): Թո՛ւ,
միթե չի հաջողվի:

ԲԱՐՍԵՂ.—Շատ պարզ ա, զարմանալու բան չկա: Յես մե-
րոնց լավ եմ ճանաչում: Մեկ վոր անհաջողություն
պատահեց, կսկսեն ագռավների նման կրկնալ: Հի՛նը
հլա շատերի մեջն ա նստած:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ծանոթ ե ինձ այդ հիվանդությունը: Ան-
գիտակիցներ դեռ շատ են, իսկ կուլակային ոյրիներն
եկ նրանց ոգնություն կհասնեն: Եհ, թե կալոննան
հիմա գար, ամբողջապես ցանքսը կվերջացնեինք:
Ահագին աշխատանք ենք արել ու վերջին բույերին...
(Մտնում են Անահիթը, Մարոն, Զագարը՝ չայնիկը
ձեռքին):

ԱՆԱՀԻՏ.—Ամեն ինչ արվեց:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Տրտնջում եյին:

ԱՆԱՀԻՏ.—Վրանք գանգատվում եյին, վոր անասունը հոգ-
նել ա, ու իրենք ել ուժասպառ են լեղել: Արշալույս,
առանց քեզ հետ համաձայնեցնելու, յես կարգադրեցի:
ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Ի՞նչ:

ԱՆԱՀԻՏ.—Թույլ տեղերը անցկացրի ախրիվ կոմունիստ-
ներին, վոր տրամադրությունը բարձրացնեն:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Գովում եմ: Ուղղակի, ինչպես ֆրոնտում
պալիտրոկներն են վարվում:

ՄԱՐՈ.—Ինչո՞վ ֆրոնտ չի:

ԱՆԱՀԻՏ.—Կոլխոզիկներին շատերը ախրիվ են կանգնած:
Ուղղակի ասում են, թեկուզ եսոր առանց ճաշի միանք,
պեաք ե ժամանակին վերջացնենք:

ԲԱՐՍԵՂ.—Եդ սաղ ել լավ ա, հակառակ:

ԶԱՔԱՐ.—Յես շտաբի համար յեռացրած ջուր եմ բերել:
Ձերդ ցանքսային աղնվություն, համեցեք չայ խմելու:
(Միծաղում են):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.—Դե գնանք առայժմ աղիքները լվանանք:
(Մտնում են վրան թեյ խմելու: Խորում յերեվում ե
Բեգլարը, յերկու լի մեռկներ ուսից գցած: Մի մե-
ռկից յերեվում ե բաղի գուլար: Ձեռքին փայս):

ԲԵԳՂԱՐ.—(Հանում ե գլխակը, չորս կողմը յերեսը խաչ
ե անում: Վերցնում ե գեսնից մի բուռ հող յեվ պա-
հում ե գրպանում): Սրանք բերքի բարաքյաթը կտա-
նեմ հետս. դուզ նշան ա: Թող բաղից կոտորվեն:
Այ սեվանա սրանց որը:

ԶԱՔԱՐ.—(Նկատելով նրան): Եհ, Բեգլար աղեն չի: Հը՞,
ճամբա յես ընկե՞լ: Վաղուց գնացած պտի ըլնեյիր:
Մեր եստեղի ողը քեզ համար ֆրասակար ա: Կարաս
մըսել, ձեռքդ—վոտքդ սանջու կտա:

ԲԵԳՂԱՐ.—Հը՞. դո՛հ ես, վոր եթում եմ:

ԶԱՔԱՐ.—Վոնց չե, կեթայիր, թե վոր քեզ եղ որը չգե-
լին: (Վրանից դուրս ե գալիս Բարսեղը):

ԲԱՐՍԵՂ.—Եդ ո՞ւմ հետ ես խոսքի բռնվել: Զագար ամի:
Ա՛, Բեգլար աղա, եթում ես:

ԲԵԳՂԱՐ.—(Մուտլ): Ուղեմ-չուղեմ... իզն ու թոզս քամուն
տվին:

ԶԱՔԱՐ.—Ինչպես մկներին իրենց բներին, վոր հացը չփչաց-
նեն: Բա...

ԲԵԳԼԱՐ. — Չփչացնեն: Յես քրտինք թափելով տարեց-տարի
աշխատեցի, հմի դուք եք ոգավում: Չեք մարսի:
ԶԱՔԱՐ. — Եսենց կմարսենք, վոր... եղ ի՞նչ բեռ ես շալ-
կեր:
ԲԵԳԼԱՐ. — Ի՞նչ բեռ:
ԶԱՔԱՐ. — Վրա յերկրորդ բաժնում: Վերին հաքելում:
ԲԵԳԼԱՐ. — Բաղ ա, ճամփին ուտելու: Չի թե ես ել եք
խլելու:
ԶԱՔԱՐ. — Չե, բարի վայելում:
ԲԱՐՍԵՂ. — Հմիկ վոր կողմն ես գնում, Բեգլար աղա:
ԲԵԳԼԱՐ. — Հյուսիս...
ԲԱՐՍԵՂ. — Բարի ճամփա:
ԲԵԳԼԱՐ. — Տա աստված: Կարելի լա, դեռ վերադառնամ...
են վախտը մի քանիսի հետ ուրիշ թավուր կխոսամ...
Ուրիշ...
ԶԱՔԱՐ. — Սպասիր Նոյի ազնավին: Վա, մոռացա պոռո-
տի անելի եղ շաքար բերանդ:
ԲԱՐՍԵՂ. — Այ թե հին կաղնի յեր, Հեչ մի բանից ել չեր
վախենում: Վոչ կայծակից, վոչ փոթորկից: Ամա կըտ-
րեցին:
ԶԱՔԱՐ. — Չկարեցին, — տակուհան արին կոլեկտիվի մայր
հողից: Շատ պարզ ա, դրանք գնացողներ են: Գնանք,
Բարսեղ ամի, չայ խմենք: (Վրանում): Գնաց Բեգ-
լար աղան...
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ. — Վաղուց պիտի գնար:
(Բեմից դուրս — հեռվից լսվում է խուլ աղմուկ,
նայներ յեվ վողջույնի խոսքեր):
ԱՆԱՀԻՏ. — Ես ի՞նչ աղմուկ ե, լսում եք:
ԼԵՎՈՆ. — Իսկույն կիմանանք: (Դուրս է վազում, բարձրա-
նում է սյունի վրա, հեռադիսակով նայում): Գա-
լիս ե, գալիս ե...
ԱՄԵՆՔԸ. — (Դուրս են վազում վրանից): Ո՛վ, վճռա-
ղից: Բանն ինչո՞ւնն ե:

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ. — Գովում եմ: Ուղղակի, ինչպես ֆրոնտում
պալիտրուկներն են վարվում:
ՄԱՐՈ. — Ինչո՞վ ֆրոնտ չի:
ԱՆԱՀԻՏ. — Կոլխոզնիկներից շատերը ակտիվ են կանգնած:
Ուղղակի ասում են, թեկուզ ետոր առանց ճաշի մնանք,
պետք է ժամանակին վերջացնենք:
ԲԱՐՍԵՂ. — Եղ սաղ ել լավ ա, հակառակ:
ԶԱՔԱՐ. — Յես շաքարի համար յեռացրած ջուր եմ բերել:
Չերդ ցանքսային ագնավություն, համեցեք չայ խմելու:
(Ծիծաղում են):
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ. — Դե գնանք առայժմ աղիքները լվանանք:
(Մտնում են վրան թեյ խմելու: Խորում յերեվում է
Բեգլարը, յերկու լի մեռկներ ուսից գցած: Մի մե-
ռկից յերեվում է բաղի գուլար: Ձեռքին փայս):
ԲԵԳԼԱՐ. — (Հանում է գլխարկը, չորս կողմը յերեսը խաչ
է անում: Վերցնում է գեսնից մի բուռ հող յեվ պա-
նում է գրպանում): Սրանք բերքի բարաքյաթը կտա-
նեմ հետս. դուզ նշան ա: Թող բաղցից կոտորվեն:
Այ սեվանա սրանց որը:
ԶԱՔԱՐ. — (Նկատելով նրան): Եհ, Բեգլար աղան չի: Հը,
ճամբա յես ընկե՞լ: Վաղուց գնացած պտի ընենիր:
Մեր եստեղի ողը քեզ համար ֆրասակար ա: Կարաս
մըսել, ձեռքդ — վոտքդ սանջու կտա:
ԲԵԳԼԱՐ. — Հը. գոհ ես, վոր եթում եմ:
ԶԱՔԱՐ. — Վոնց չե, կեթալիր, թե վոր քեզ եղ որը չգե-
լին: (Վրանից դուրս է գալիս Բարսեղը):
ԲԱՐՍԵՂ. — Եղ ո՞ւմ հետ ես խոսքի բռնվել, Չաքար ամի:
Ա, Բեգլար աղա, եթում ես:
ԲԵԳԼԱՐ. — (Մոռալ): Ուղեմ-չուղեմ... իզն ու թոգս քամուն
ալին:
ԶԱՔԱՐ. — Ինչպես մկներին իրենց բներից, վոր հացը չփչաց-
նեն: Բա...

ԲԵԳԼԱՐ.— Չփշացնեն: Յես քրտինք թափելով տալեց-տարի աշխատեցի, հմի դուք եք ոգւովում: Ձեք մարսի:

ՁԱՔԱՐ.— Եսկնց կմարսենք, վոր... Եդ ինչ բեռ ես շալկեր

ԲԵԳԼԱՐ.— Ի՞նչ բեռ:

ՁԱՔԱՐ.— Վրա յերկրորդ բաժնում: Վերին հարկում:

ԲԵԳԼԱՐ.— Բադ ա, ճամփին ուտելու: Ձի թե ես ել եք խլելու:

ՁԱՔԱՐ.— Ձե, բարի վայելում:

ԲԱՐՍԵՂ.— Հմիկ վոր կողմն ես գնում, Բեգլար աղա:

ԲԵԳԼԱՐ.— Հըուսիս...

ԲԱՐՍԵՂ.— Բարի ճամփա:

ԲԵԳԼԱՐ.— Տա ստաված: Կարելի չա, դեռ վերադառնամ... Ես վախտը մի քանիսի հետ ուրիշ թավուր կխոսամ... Ուրիշ...

ՁԱՔԱՐ.— Սպասիր Նոյի ագուսիին: Վա, մոռացա սլողտի անելի եդ շաքար բերանդ:

ԲԱՐՍԵՂ.— Այ թե հին կաղնի յեր, Հեշ մի բանից ել չեք վախենում: Վոչ կայծակից, վոչ փոթորկից: Ամա կըտրեցին:

ՁԱՔԱՐ.— Չկտրեցին,— տակուհան արին կոլեկտիվի մայր հողից: Շատ պարզ ա, դրանք գնացողներ են: Գնանք, Բարսեղ ամի, չախ խմենք: (Վրաւում): Գնաց Բեգլար աղան...

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Վաղուց պիտի գնար:

(Բեմից դուրս—հեռվից լսվում է խուլ աղմուկ, ձայներ յեվ վողջույնի խոսքեր):

ԱՆԱՀԻՏ.— Ես ի՞նչ աղմուկ ե, լսում եք:

ԼԵՎՈՆ.— Իսկույն կիմանանք: (Դուրս է վազում, բարձրաձայն է սյունի վրա, հեռադիտակով նայում): Դա ի՞նչ ե, գալիս ե...

ԱՄԵՆՔԸ.— (Դուրս են վազում վրանից): Ո՞վ, վո՞րտեղից: Բանն ինչո՞ւնն ե:

ԼԵՎՈՆ.— Կատարեցին խոստումը: Դեհ, հմիկ ժամկետից շուտ կվերջացնենք: Յեվ հարեան շրջաններին ել կողնենք: Ձի գիշի «Կարմիր Ցանք» կոլտոգը:

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Այ, ընկերներ, չի գիշի «Կարմիր Ցանք» կոլտոգը: Նոր սը» և վոչ միայն «Կարմիր Ցանք» կոլտոգը: Նոր կյանքի սերմերը ցրված են խորհրդային յերկրի կոլեկտիվների դաշտերում: Մոցիալիզմի սերմերը ձրգկված են միլիոնավոր աշխատավոր մասնաճյուղերի մեջ: Մենք ցանում ենք վոչ միայն հացահատիկ, մենք ցանում ենք Լենինյան գաղափարը աշխատավորի մըտքերում: Ամենուրեք կատարվում է կարմիր ցանքը: Յեվ գործարաններում, ուր ծնվում են մեքենաներ, ու տրակտորներ, կարմիր ցանքան ե: Յեվ մեր դըպուռ տրակտորներ, կարմիր ցանքան ե: Ու այս ցանքսի մեջ կոմունիստական կուսակցութունը անդադրուն սերմնաչան ե: Ձուր չի կոր ի միլիոնավոր ձեռքերի աշխատանքը:

(Մեքենաների աղմուկն ուժեղանում է):

ԱՆԱՀԻՏ.— Ընկերներ, գնանք բնդառաջ:

ԼԵՎՈՆ.— Հարկավոր է դրոշակ ել վերցնել:

ՁԱՔԱՐ.— Պապի ճամփին մի կանգնի: Ըստ սովորության, դրոշակը յես պետք ե բռնեմ: Այ, եսկնց: (Վերցնում է դրոշակը յեվ կանգնում է ամենից առաջ, պարզաձայն դրոշակով: Մնացյալները կանգնում են շարքով):

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ.— Դե, ձեն ավեք ընկերներ: (Ամենք յերգում են):

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0311395

10.974

ԳԻՆԸ 40 ԿՈՊ. (3¹/₂ Վ.)

ДАВИДОВ и ДОЛЕВ
КРАСНЫЙ ПОСЕВ

Госиздат ССР Армении
Эривань—1931

891.71
17-32